

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav ekonomie

Klára Skládlová

Srovnání disparit v regionální politice v rámci zvolených NUTS III v ČR

Comparison of Disparities in Regional Policy within the selected NUTS III in the Czech
Republic

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Veronika Mazalová, Ph.D.

Olomouc 2014

Zadání bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a pouze za použití odborné literatury a dalších zdrojů, které jsem uvedla v seznamu literatury.

Olomouc

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Veronice Mazalové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, kterými přispěla k vypracování práce.

Obsah

Úvod	7
1 Regionální politika	9
2 Oblasti disparit	11
2. 1 Disparity sociální sféry	12
2. 2 Disparity ekonomické sféry	14
2. 3 Disparity územní sféry	17
3 Praktická část.....	19
3. 1 Popis krajů.....	19
3. 2 Popis časového zařazení.....	21
3. 3 Popis srovnávaných disparit.....	21
3. 3. 1 HDP	21
3. 3. 2 Mzdy.....	26
3. 3. 3 Obyvatelstvo.....	31
3. 3. 4 Příjmy domácností.....	40
3. 3. 5 Zaměstnanost a nezaměstnanost.....	45
4 Komparace srovnávaných disparit	54
Závěr.....	62
ANOTACE.....	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	66
SEZNAM TABULEK.....	68
SEZNAM GRAFŮ	69

Úvod

Různé nesrovnalosti, jak již v rámci územního celku, tak také v sociální a ekonomické oblasti, existovaly odedávna. Samozřejmě, že v dobách dávno minulých nebyly disparity na takových úrovních jako dnes. Vždy byly osidlovány oblasti, kde protékaly řeky, kde se rozléhalo hodně lesů a také kde bylo dobré podnebí. I tyto zdánlivě přirozené věci jsou počátkem územních disparit. Jistě existovaly i primitivní ekonomické nesrovnalosti, jako například místa, kde byly vybudovány jednoduché podniky, bohatství jednotlivých států, atd., stejně jako, disparity sociální oblasti. Tyto nesrovnalosti hrály velkou roli. Značné rozdíly mezi sociálními třídami byly základem fungujícího státu. Král, který vládl celé zemi, přirozeně působil na nejvyšší pozici. Opakem pak byli lidé obyčejní, dělníci a otroci. Zde lze sledovat první sociální nesrovnalosti mezi obyvateli.

Základním cílem práce je v první řadě porovnat zvolené kraje mezi sebou. Autor chce dokázat, že i zdánlivě jasné výsledky srovnávání nejsou zcela jednoznačné, jak by se dalo čekat. Kraje, které byly pro porovnávání zvoleny, se nacházejí v blízkém okruhu bydliště autora, a především proto byly vybrány. Není to ale jediný důvod. Dalším důvodem výběru je snaha jednak ukázat obyvatelům těchto krajů, že právě kraj, ve kterém žijí, je dobrou volbou a jednak také přiblížit lidem v daných krajích, pokud by se chtěli stěhovat, který kraj lze zvolit, jaké jsou v něm životní podmínky, atd.

Práce je rozdělena na dvě části - část teoretickou a část praktickou. V teoretické části je použita metoda deskripce, neboli popis základních údajů, o které se dále opírá část praktická. V případě popisu základních údajů, které jsou pro práci nezbytné, se jedná o definování pojmů *region*, dále samotného pojmu *regionální politika* a dvou nejdůležitějších termínů práce, kterými jsou pojmy *disparita* a *NUTS III*. Dále následuje oblast disparit. Zde nejprve zmiňujeme faktory, které ovlivňují vznik jednotlivých disparit a jejich důsledky. Dále si všímáme samotné oblasti disparit, kterými jsou sféry sociální, ekonomické a územní. A nakonec uvádíme shrnutí a zacílení vybraných ukazatelů disparit. V praktické části práce je použita metoda analýzy a v závěru pak komparace zvolených ukazatelů disparit. Nejprve jsou uvedeny jednotlivé kraje, které jsou porovnávány, a jejich krátký popis a charakteristika. Následuje časové zařazení, tedy konkrétní roky, ve kterých proběhlo sledování zvolených ukazatelů a konečně již konkrétní čísla jednotlivých ukazatelů. V první řadě ukazatel HDP, který je rozdělen do třech oblastí. Vývoj HDP ve stálých cenách, HDP celkem a HDP přepočtené na jednoho obyvatele. Následují mzdy. Ty jsou sledovány jako hrubé průměrné mzdy za jeden měsíc. Dalším důležitým ukazatelem je oblast obyvatelstva, i ta je rozdělena

pro lepší přehled do třech podoblastí, kterými je celkový počet obyvatel kraje a poté podíly mužů a žen. Předposledním ukazatelem jsou pak příjmy jednotlivých domácností. Zde je specifikován celkový počet domácností, dále pak hrubé peněžní příjmy a nakonec peněžní příjmy čisté. Posledním ukazatelem je velmi důležitá oblast. Zaměstnanost a nezaměstnanost. I zde jsme vytvořili tři kategorie, jimiž jsou celková pracovní síla a podíl zaměstnaných a nezaměstnaných.

1 Regionální politika

V první řadě si definujeme základní pojmy, se kterými se budeme dále v práci setkávat. Jsou jimi: *region*, *regionální politika*, *disparita* a nakonec pojem *NUTS III*.

Pojem *region* je v mnoha knihách vykládán odlišně, ovšem žádnou z definic či vymezení nemůžeme brát jako závaznou nebo obecně platnou. I přes to, že výkladů pojmu *region* je mnoho, většina všech definic se shoduje v jedné věci, a to, že pojem *region* je chápán jako nějaké geografické vymezení. Regiony mohou být dvojího typu. Tvořeny na základě jednoho a více společných znaků, tyto pak nazýváme homogenními regiony, a regiony funkční, které jsou vytvořeny z důvodu intenzity vazeb mezi prostorovými agendami.¹

Regionální politika je popisována jako „*činnost, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a k zabezpečení jejich harmonického rozvoje*“.² Hlavním cílem regionální politiky je snaha o rozvoj regionů a jejich konkurenceschopnost. Těchto cílů se regionální politika snaží dosáhnout především plným využitím veškerých výrobních faktorů, a to hlavně pracovní síly. V posledních letech začala narůstat i důležitost ekologických aspektů. Nelze totiž provádět rozvoj regionů, aniž by neutrpělo životní prostředí. Dále jsou zde zahrnuty také politické a sociální aspekty, ty mají ale nižší význam. Aby mohla být regionální politika úspěšně realizována, předpokládá se existence tří základních aspektů. V první řadě vůbec existence regionálních rozdílů, dále pak politická vůle tyto problémy řešit a nakonec ekonomické možnosti je řešit. Rozdíly a nerovnosti jsou odjakživa přirozenou součástí jakékoliv oblasti a rozhodně je nemusíme vnímat nijak negativně, ba naopak.³

Základní cíle regionální politiky České republiky jsou stejně jako v dalších státech Evropské unie udávány regionální politikou Evropské unie. Bývá označována i jako politika kohezní nebo strukturální. Realizace cílů regionálních politik je výhradně na členských státech EU. Zatímco jejich koordinace a harmonizace spadá do činnosti institucí EU. Dlouhodobými cíli je snižování ekonomických a sociálních disparit mezi jednotlivými státy a

¹ ČADIL, Jan. Regionální ekonomie: teorie a aplikace. Praha: C. H. Beck, 2010, 152 s. ISBN 978-80-7400-191-8.

² Nová regionální politika. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. s. 20

³ Regionální rozvoj. Pojetí regionální politiky [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné z:

<http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/pojeti-regionální-politiky.html>

jejich regiony, dále pak podpora regionální konkurenceschopnosti v rozvoji ekonomiky ve vazbě na vytváření kvalitních pracovních míst a rozvoj spolupráce mezi územími. Cíle programové jsou vedeny hlavně nynějšími vývojovými trendy, kterými jsou neustále se zrychlující růst národních ekonomik každého členského státu, především procesem globalizace ekonomiky a stále větší mobilizace vnitřních regionálních zdrojů ekonomiky, přesun regionální politiky z centrálních institucí veřejné správy na regionální instituce, hlavně na samosprávu. Regionální politika je spolu se společnou zemědělskou politikou nejvýznamnější politikou EU.⁴

Pojem *disparita* je Ministerstvem pro místní rozvoj ČR označován jako „*neodůvodněný regionální rozdíl v úrovni ekonomickém, sociálním a ekologickém rozvoji regionů*“. Disparita je obvykle chápána jako nežádoucí jev, jako určitý problém.⁵

Podle slovníku cizích slov je pojem *disparita* vykládán jako nerovnost, různorodost, rozdílnost.⁶

Pokud jde o pojem *NUTS III*, jak již sám název napovídá, nejedná se o české označení, nýbrž mezinárodní, respektive jde o označení územně správních jednotek, které vytvořila Evropská unie. Hlavním důvodem vzniku těchto jednotek, jak udává Český statistický úřad, je snaha o získání především ekonomických informací o území na srovnatelné bázi. Jde hlavně o vytvoření základních předpokladů pro objektivní vyhodnocení a srovnání evropských regionů. Tyto jednotky jsou rozděleny do následujících kategorií:

- NUTS I
- NUTS II
- NUTS III

⁴ VITURKA, Milan. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Praha: Grada, 2010, 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9.

⁵ Regionální rozvoj. Definice pojmu regionální disparita [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné z:

<http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/diskuze.437/items/definice-pojmu-disparita.html>

⁶ Slovník cizích slov. Disparita [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/disparita>

NUTS I	Území	Území celé ČR
NUTS II	region soudržnosti	Sdružené kraje
NUTS III	Kraje	Kraje

Tab. 1 NUTS⁷

Jelikož se v práci zabýváme jednotkami NUTS III, pro naše potřeby postačí vysvětlení pouze tohoto pojmu. Termínem NUTS III je tedy označován kraj, území vyšší územní samosprávy. V České republice je těchto jednotek celkem 14. Respektive každý kraj v ČR je vlastně jedna jednotka NUTS III.

2 Oblasti disparit

Regiony České republiky jsou v současné době nejvíce ovlivňovány především správou státu. Ta se velmi neochotně vzdává finančních zdrojů a kompetencí, které má. Z tohoto důvodu vznikají hierarchická spojení mezi krajskými a státními institucemi. Velmi zde záleží na vzdálenosti krajského města daného regionu. Příčiny disparit jsou proto dány většinou politicko-administrativním systémem. Disparity lze sledovat, jak z pohledu prostorového, tak i časového. Důležitost je přikládána také délce časového období. Lze pozorovat i příčiny vybavenosti výrobními faktory, přírodních podmínek, přirozených fyzicko-geografických výhod, ekonomické struktury daných regionů a v neposlední řadě kulturní, sociální a institucionální faktory. K faktorům vzniku disparit se řadí nízká mobilita pracovní síly mezi jednotlivými kraji a dále pak nízká mobilita kapitálu. Lze sem zařadit také geografické faktory, kterými jsou nízká kvalita dopravních spojení, velká vzdálenost od tržních informací a nadprůměrné náklady na dopravu. Pokud jde o ekonomickou strukturu regionů, tady se jedná hlavně o významné oblasti ekonomiky, jako je bankovníctví, spotřebitelský průmysl a elektronika. S vysokou nezaměstnaností v regionech pak souvisí především průmysl, který v dnešní době již není hlavní výdělečnou činností. Například hutnictví, těžba uhlí atd.⁸

⁷ Vlastní zpracování

⁸ HUČKA, M., KERN, J. a Jan MALINOVSKÝ. *Regionální disparity v územním rozvoji ČR - jejich vznik, identifikace a eliminace: Vznik regionálních disparit, jejich pojetí, charakteristika a klasifikace*[online]. Ostrava, 2008 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://disparity.idealnihosting.cz/vysledky/03_studie_du2.pdf

Disparity jsou rozděleny do tří základních oblastí:

- Sociální sféra
- Ekonomická sféra
- Územní sféra

2. 1 Disparity sociální sféry

Životní úroveň obyvatel jednotlivých regionů je ovlivňována mnoha věcmi. Oblast sociální sféry, tedy disparit v této oblasti, je zásadní pro spokojenost obyvatel. Zde můžeme rozlišovat tři problémové celky, jimiž jsou obyvatelstvo, sociální vybavenost a sociální patologie.

Každý z výše uvedených celků má své složky, lépe řečeno ukazatele, chceme-li deskriptory.

Začneme tedy celkem obyvatelstva. Zde můžeme rozlišovat tyto následující ukazatele:

- Věková struktura
- Zdravotní stav
- Vzdělání
- Životní úroveň
- Migrace⁹

Věková struktura obyvatel daných regionů je jedním z hlavních ukazatelů. Stárnutí lidí je přirozené. Dá se říct, že stárnutí obyvatel bude mít v budoucnu čím dál větší dopad na všechny oblasti. Bude kladen větší důraz na zdravotní a sociální služby, tak aby byly dostupné všem a v patřičné kvalitě. Dále bude stárnutím ovlivněno ekonomické chování, požadavky na bydlení a hlavně trh práce. Indikátorem věkové struktury je index stáří a průměrný věk obyvatel jednotlivých regionů.¹⁰

Ukazatel zdravotního stavu obyvatelstva ovlivňuje především potřebu zdravotnických služeb, myšleno hlavně z hlediska kapacity. Zdravotní stav lze posuzovat z několika hledisek,

⁹ KUTCHERAURER, A., FACHINELLI, H. a Miroslav HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z:

http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

¹⁰ KUTCHERAURER, Alois. Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení. Ostrava: VŠB-TU. 2010, ISBN 80-248-2335-7

např. z lékařského hlediska, z hlediska délky a kvality lidského života, z hlediska pracovní neschopnosti, atd. ¹¹

Do složky životní úrovně zahrnujeme hned několik jevů. Jsou jimi například tyto: velikost příjmů, hodnota a velikost majetku, kvantita a kvalita spotřeby, rozsah a využití volného času a kvalita okolního prostředí. Zde můžeme pozorovat různé zvyklosti domácností a jejich nákupní chování. Záleží hlavně na velikosti příjmů jednotlivých domácností.¹²

Posledním ukazatelem je migrace. Tento deskriptor je obecně považován za velmi významný, protože ukazuje ekonomickou úroveň jednotlivých regionů.¹³

Lidé se odjakživa přesouvali tam, kde se žilo lépe. Do velkých měst nebo regionů s nízkou nezaměstnaností. Proto tento indikátor jednoduše ukáže, ve kterých regionech je místo pro život obyvatel atraktivní a naopak.

Dále se budeme zabývat oblastí sociální vybavenosti. Patří sem právo obyvatel na bydlení, zdravotní péči a právo na vzdělání. Zahrnujeme sem i kulturní a sportovní vyžití obyvatelstva. V této složce jsou následující ukazatele:

- Zdravotnictví
- Školství
- Sociální služby
- Kultura
- Sport
- Bydlení¹⁴

V oblasti zdravotnictví sledujeme především lůžkové kapacity nemocnic, dále pak počty doktorů, kteří v daném regionu působí. Můžeme zde rozlišovat i počty ambulantních a stomatologických ordinací, které jsou pak rozděleny podle toho, zda jsou určeny dětem nebo dospělým. Ukazatelem školství se rozumí počty škol v regionech. Indikátorem je pak průměrná obsazenost jednotlivých tříd. Školami jsou myšleny mateřské školy, základní školy a střední školy (gymnázia, střední odborná učiliště a střední odborné školy). Specifické jsou vysoké školy, které jako indikátor nelze použít, protože se nevyskytují ve všech regionech, a

¹¹ WOKOUN, R. Regionální rozvoj - východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie strategie a programování. Praha: Linde, 2008. 480 s. ISBN 9788072016990.

¹² MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271.

¹³ Tamtéž

¹⁴ KUTCHERAURER, Alois, FACHINELLI, Hana a Miroslav HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

navíc je povětšinou nenavštěvují pouze studenti z daného regionu, ale mnohdy z jiných a vzdálených regionů.¹⁵

Do oblasti sociálních služeb spadají ústavy pro seniory, domy s pečovatelskou službou, atd. Jak již bylo řečeno výše, z důvodu stárnutí populace bude tato oblast velmi důležitou do budoucna, proto bychom jí měli věnovat značnou pozornost.

Do oblasti kulturní a sportovní vybavenosti patří množství veřejných knihoven, středisek pro využití volného času dětí a mládeže a sportovních zařízení. Tyto dvě oblasti pozitivně přispívají ke spokojenému životu v regionech a k rozvoji obyvatelstva.

A nakonec složku bydlení lze také dělit na základě různých hledisek.¹⁶

Poslední složkou v sociální sféře disparit je oblast sociální patologie. Tato část je chápána jako něco negativního a společností nechtěného. Patří sem tři ukazatele:

- Ohrožení chudobou
- Kriminalita
- Nehodovost¹⁷

Možnosti ohrožení chudobou a kriminalita jsou úzce provázány. Lidé, kteří se dostanou do tíživé životní situace, jakou je chudoba, pak mohou snadno začít loupit a páchat zločiny. Počet trestných činů se projevuje na bezpečnosti regionu. S tím pak samozřejmě v jisté míře souvisí i výše uvedená migrace. Těžko budou chtít obyvatelé žít v regionu, kde je vysoká kriminalita. S oblastí sociální patologie souvisí i ukazatel nehodovosti, který je také špatným jevem. V dnešní uspěchané době totiž nehod stále přibývá a jejich následky jsou čím dál tragičtější.¹⁸

2. 2 Disparity ekonomické sféry

Disparity této oblasti jsou považovány za nejdůležitější, pokud jde o hodnocení úrovně regionů. S jejich pomocí lze poměrně jednoduše srovnávat s dalšími regiony. Do této sféry patří ekonomický potenciál, ekonomická struktura, rozvojový potenciál a konečně potenciál lidský.

¹⁵ MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271.

¹⁶ MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271.

¹⁷ KUTCHERAURER, Alois. Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení. Ostrava: VŠB-TU. 2010, ISBN 80-248-2335-7

¹⁸ Tamtéž

Prvním problémovým celkem disparit v ekonomické sféře je ekonomický potenciál. Tento můžeme vyjádřit následujícími ukazateli:

- Výkonnost ekonomiky
- Produktivita práce
- Vnější vztahy¹⁹

Oblast ekonomické výkonnosti lze měřit především přes propočet hrubého domácího produktu (HDP). Ukazatel HDP představuje hodnotu produkováných statků a služeb ve všech odvětvích na určitém území a za určitou dobu. Používáme ho v podobě, kdy jej přepočteme na obyvatele. Jednotkové náklady práce a objem produkce na pracovníka jsou ukazatelem produktivity práce. Pokud známe výše uvedené, lze jednoduše srovnávat s ostatními regiony. Poslední oblast vnějších vztahů ukazuje výkonnost subjektů v daných regionech na export a také říká, jaká odvětví jsou v regionech hlavně zastoupena.²⁰

Oblast ekonomické struktury lze pozorovat přes tyto ukazatele:

- Odvětvová struktura
- Struktura podle subjektů²¹

Oblast potenciálu rozvoje regionu zahrnuje následující ukazatele, které jednoduše vypovídají o schopnosti daných regionů se rozvíjet ve všech těchto oblastech:

- Věda a výzkum
- Zahraniční kapitál
- Investice²²

Oblast vědy a výzkumu je realizována především v regionech, které mají vysoké školy. S tímto také značně souvisí oblast zahraničního kapitálu. Hlavně tedy potřeba dotací ve vývoji a výzkumu z důvodu velmi nákladných projektů. A nakonec s tímto souvisí i potřeba investic, které hrají značnou roli v potenciálu rozvoje regionů.

¹⁹ KUTCHERAURER, Alois, FACHINELLI, Hana a MIROSLAV HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

²⁰ KUTCHERAURER, Alois, FACHINELLI, Hana a MIROSLAV HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

²¹ PILEČEK, J. Regionální politika, územní disparity a dopady hospodářské krize v České republice. Praha: ÚRS, 2011. 169 s. ISBN 8073693836.

²² MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271.

Poslední oblastí v disparitách v ekonomické sféře je lidský potenciál. Do této části spadají následující ukazatele, na jejichž základě lze poměrně jednoduše sledovat stav ekonomiky regionů. Jsou to tyto:

- Aktivní obyvatelstvo
- Zaměstnanost
- Nezaměstnanost
- Mobilita²³

Tato oblast je zřejmě nejlépe pozorovatelná. Rozhodně je sledování těchto informací nejjednodušší, protože údaje o lidech, jejich schopnosti pracovat, přesné počty nezaměstnaných, atd. jsou vedeny mnoha institucemi, jako jsou například úřady práce a obecní úřady.

Údaje o pracovně aktivních obyvatelích jsou pozorovatelné v souvislosti s věkovou strukturou regionu. Tedy pokud v regionu žijí spíše mladí lidé, jsou většinou pracovně aktivní. Někteří ovšem nemohou být zaměstnaní například ze zdravotních důvodů. Údaje této oblasti se odvíjejí i od stupně dosaženého vzdělání.

Údaje o zaměstnanosti obyvatel, jak již bylo řečeno výše, jsou jednoduše sledovatelné. Ukazují ekonomickou úroveň regionu. S tímto rozhodně souvisí i oblast nezaměstnanosti, která se stává stále více důležitou. Vše se odvíjí od věkové struktury obyvatelstva. Nelze ovšem říct, že všichni lidé, kteří jsou nezaměstnaní, o práci stojí. V některých případech jsou totiž raději vedeni na úřadu práce, protože podpora v nezaměstnanosti je vyšší než částka, kterou jim nabízí potenciální zaměstnání.

Oblastí mobility se rozumí ochota obyvatel za prací dojíždět. Nelze však hovořit jen o ochotě. Velké procento lidí ani nemá možnost dojíždět do zaměstnání. Mobilita obyvatelstva stále nabývá na důležitosti. Například v regionech, které leží hned u hranic, je velké množství lidí, kteří za prací dojíždějí až do zahraničí, protože za stejnou práci jsou lépe platově ohodnoceni tam, než kdyby ji vykonávali na našem území.

²³ KUTCHERAURER, Alois, FACHINELLI, Hana a Miroslav HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

2. 3 Disparity územní sféry

Tato oblast, jak již název napovídá, zastřešuje územní polohu daných regionů. Patří sem struktura regionů, dopravní infrastruktura, dopravní obsluha, technická infrastruktura, životní prostředí a charakter přírody jako takový.

Strukturou regionu se rozumí samotná poloha, nadmořská výška, podíl lesů, polí a obydlených částí, ale také klimatické podmínky. Do této oblasti nelze nijak zasahovat, nelze ji nijak ovlivnit. Konkrétně sem patří následující oblasti:

- Podíl městského obyvatelstva
- Rozloha obcí
- Hustota obyvatelstva v regionu
- Nadmořská výška
- Výšková členitost
- Zastavěné plochy
- Podíl zemědělské půdy
- Podíl lesů
- Klimatické prostředí²⁴

Vše, co se týká obyvatelstva a rozlohy měst, lze chápat jako strukturu regionu, která je nejdůležitější v rámci této sféry disparit. Počty měst a obcí je dána hustota osídlení. Všechny další ukazatele jsou jasně dané, a proto není třeba je nějak blíže komentovat.

Další oblastí je dopravní infrastruktura, která zahrnuje následující ukazatele:

- Pozemní komunikace
- Motorizace
- Železniční doprava
- Letecká doprava²⁵

Všechny výše uvedené oblasti jsou ovlivnitelné. Ovšem jejich vysoká kvalita a kvantita jsou značně nákladné. Všechny ukazatele říkají, jak moc je daný region protkaný dálnicemi,

²⁴ KUTCHERAURER, Alois. Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení. Ostrava: VŠB-TU. 2010, ISBN 80-248-2335-7

²⁵ MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271

železničními sítěmi, kolik má letišť a kolik má obyvatelstvo regionu dopravních prostředků, jimiž jsou myšleny především osobní automobily a motocykly.

Další oblast, která je zahrnuta do územních disparit, je dopravní obsluha. Sem patří pouze jeden ukazatel, a to počty integrovaných dopravních systémů každého města. Tímto rozumíme městskou hromadnou dopravu. Hraje stále velmi významnou roli, protože ne všichni lidé vlastní automobily. Především senioři a mládež využívá služeb městské hromadné dopravy.

V oblasti technické vybavenosti můžeme rozlišovat tři základní ukazatele, jimiž jsou:

- Vodní hospodářství
- Elektrická energie
- Zásobování plynem²⁶

Vodním hospodářstvím rozumíme zásobování vodou a připojení obyvatel na kanalizaci, elektrická energie je dostupná všem lidem, tudíž netřeba tento ukazatel dále rozvíjet, a ukazatel zásobování plynem ukazuje počet obcí, které jsou plynofikovány.

Předposlední oblastí územních disparit je životní prostředí. Vše v této oblasti je reálné a měřitelné. Obsahuje následující ukazatele:

- Ovzduší
- Odpady

Ovzduší je nejvíc ovlivňováno hlavně zplodinami z automobilů, továren, ale také samotných domácností, které se snaží šetřit, a proto se opět vracejí k palivům jako je uhlí nebo dřevo. Sledujeme hodnoty emisí v jednotlivých emisních stanicích a porovnáváme je s limity, které jsou v každé oblasti rozdílné. V rámci ukazatele odpadů můžeme rozlišovat různé druhy odpadů, které jsou produkovány jak domácnostmi, tak továrnami, ale také kvalitu recyklace a nakládání s odpady.

Poslední oblastí je charakter přírody. Ukazatele této oblasti nelze příliš ovlivnit, jedná se o přírodní zdroje daných regionů. Ukazatelem, který udává velikosti chráněných krajinných oblastí a národních parků, je příroda a biodiverzita. Sleduje se zde také těžba dřeva a zalesňování půdy, která je nevhodná pro zemědělství, ale také kvalita podzemních a pozemních vod a jejich regionální znečišťování.²⁷

²⁶ KUTCHERAURER, Alois, FACHINELLI, Hana a Miroslav HUČKA. Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: Jejich vznik, identifikace a eliminace [online]. 2010 [cit. 2013-12-19]. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf

²⁷ MOLLE, Willem. European Cohesion Policy: Regions and Cities. Routledge, 2007. ISBN 0203945271

Shrnutí:

Z důvodu značného rozsahu všech oblastí disparit (sociální, ekonomické a územní) a především jejich ukazatelů, budeme dále v práci používat disparity sféry ekonomické, které nejlépe vystihují důležité informace o jednotlivých krajích. Disparity ekonomické budou popsány ukazateli: hrubý domácí produkt (HDP), výše mezd, počet obyvatel, výdaje jednotlivých domácností z vybraných krajů, zaměstnanost, nezaměstnanost.

3 Praktická část

Níže budou popsány jednotlivé v práci srovnávané kraje, včetně uvedení základních informací a charakteristiky každého z krajů. Dále pak se budeme věnovat časovému rozmezí ukazatelů, které budou popisovat oblasti disparit ekonomické sféry a nakonec zmíníme konkrétní ukazatele z této zvolené oblasti, jejich reálná čísla a také bude každý ukazatel pro lepší přehled o jeho růstu či poklesu znázorněn v grafické podobě.

3.1 Popis krajů

Ze 14 krajů České republiky byly vybrány čtyři, kterými se bude práce zabývat. Jsou jimi Olomoucký kraj, Jihomoravský kraj, Zlínský kraj a kraj Moravskoslezský. Tyto kraje byly zvoleny především proto, že se nacházejí v nejbližším okruhu kraje, ve kterém autorka žije. Dalším důvodem výběru je také snaha ukázat v práci disparity krajů, které jsou nejbližší Olomouckému kraji, protože pro obyvatele Olomouckého kraje bude v případě nutnosti jednodušší přestěhovat se do sousedních krajů než se stěhovat přes celou Českou republiku například do Libereckého kraje. Uvedené kraje byly také zvoleny, protože autorka uvažuje o stěhování se mimo Olomoucký kraj, ale zase ne příliš daleko od svého místa narození.

Nejprve začneme krajem, který je nám nejbližší, ve kterém žijeme. Je jím kraj Olomoucký. Olomoucký kraj se skládá z pěti okresů – Olomouc, Prostějov, Jeseník, Šumperk a Přerov. Nachází se ve střední části Moravy, jeho územím protéká také jedna z významných moravských řek – Morava. V severní části se rozléhá pohoří Jeseníků, které je také chráněnou krajinnou oblastí. Svoji rozlohou patří k průměrně velkým krajům republiky, rozprostírá se na

5 159 km² a obývá ho okolo 636 585 obyvatel. Olomoucký kraj je především průmyslovou oblastí. Nachází se zde také velmi úrodná zemědělská půda. Krajským městem je Olomouc.²⁸

Dalším krajem, který bude popisován, je Jihomoravský kraj. Tento kraj je rozdělen na následující okresy – Brno-město, Brno-venkov, Blansko, Vyškov, Znojmo, Břeclav a Hodonín. Jihomoravský kraj se rozléhá v samém srdci Moravy, je tedy významnou křižovatkou celé České republiky, ale také spojnici mezi Středozezemním mořem a severní Evropou. Rozlohou, která činí 7 195 km², je čtvrtým největším krajem České republiky. Žije zde přibližně 1 169 734 obyvatel. Převládá tady hlavně zpracovatelský průmysl a v jižní části kraje tradiční zemědělství, především pěstování vinné révy, obilovin, cukrovky a řepy. Vinice tvoří přibližně 90 % ze všech, jež se nacházejí v České republice. Produkci masa zaujímá chov drůbeže a prasat, která patří k nejvýznamnějším v rámci celého státu. Krajským městem je metropole Moravy – Brno.²⁹

Třetím krajem, kterým se budeme dále zabývat, je kraj Zlínský. Tento kraj má čtyři okresní města, jimiž jsou Zlín, Kroměříž, Vsetín a Uherské Hradiště. Rozkládá se na 3 964 km², a je čtvrtým nejmenším krajem republiky. Žije zde přibližně 585 565 obyvatel. Můžeme tady nalézt zdroje cihlářských hlín a šterkopísku, přičemž tato ložiska mají celorepublikový význam, průmyslová odvětví především zpracovatelského rázu a také významný textilní průmysl. Krajským městem je Zlín.³⁰

Poslední kraj, kterým se budeme v práci zabývat, je kraj Moravskoslezský. Skládá se z šesti okresních měst, kterými jsou Ostrava, Bruntál, Frýdek-Místek, Opava, Nový Jičín a Karviná. Rozloha kraje činí 5 427 km², to je 6,9 % z území celé České republiky. Žije zde 1 223 112 obyvatel. Nejvýznamnější řekou kraje je Odra, která se vlévá do Baltského moře. Těží se zde uhlí, na což navazuje těžký průmysl a hutnictví. Rozvinut je i průmysl farmaceutický a chemický. Krajským městem je Ostrava.³¹

²⁸ ČSÚ Olomouc. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

²⁹ ČSÚ Brno. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_jihomoravskeho_kraje

³⁰ ČSÚ Zlín. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

³¹ ČSÚ Ostrava. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/charakteristika_moravskoslezskeho_kraje

3. 2 Popis časového zařazení

Jednotlivé ukazatele ekonomické oblasti disparit budou zařazeny do období od roku 2009 až po rok 2012. Pro přibližný přehled o růstu a poklesu čísel ukazatelů bude dostačující interval čtyř po sobě jdoucích roků. Z důvodu nedostatku informací nelze zařadit minulý rok 2013. Nejpřesnější údaje pro zvolené indikátory sfér disparit uvádí Český statistický úřad (dále jen ČSÚ), a to jak ČSÚ v rámci celé České republiky, tak především ČSÚ v rámci zvolených krajů, kde tyto instituce sídlí a vždy se nacházejí v krajských městech – Zlín, Olomouc, Brno a Ostrava.

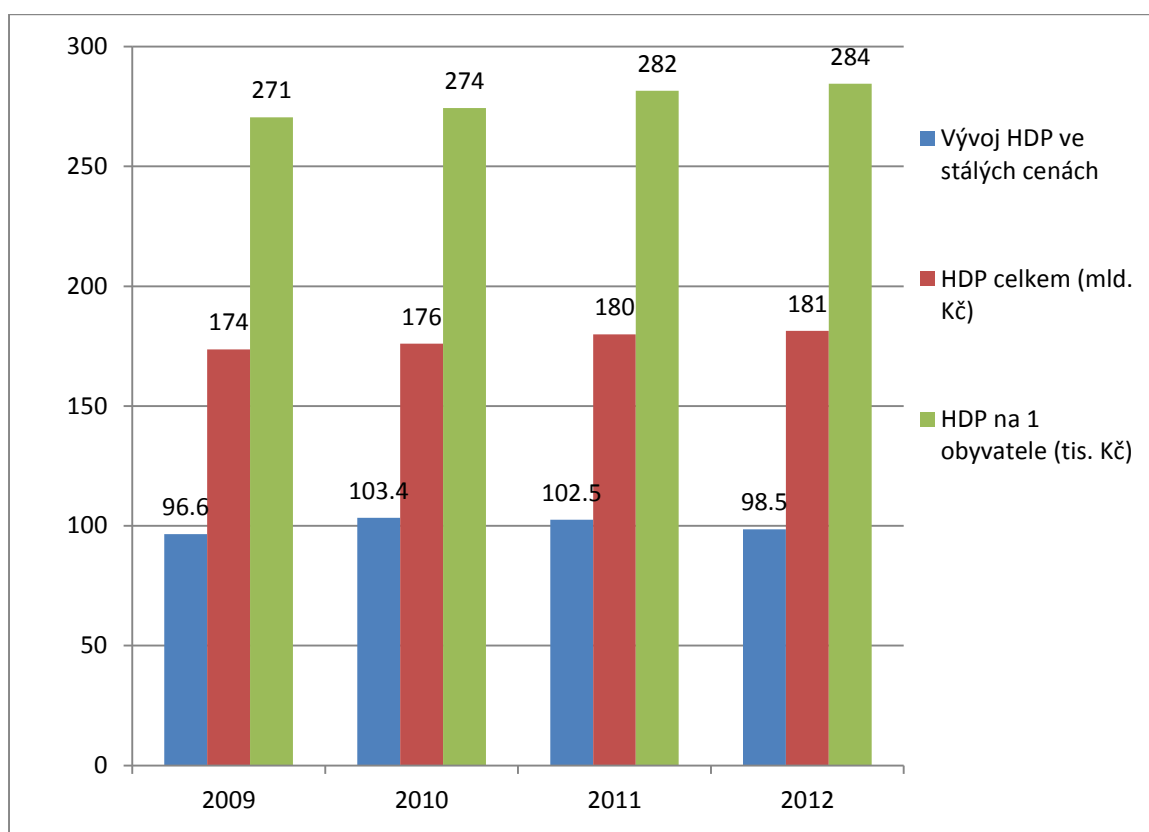
3. 3 Popis srovnávaných disparit

Pro lepší přehled o jednotlivých poměrech budeme postupovat po ukazateli z každého kraje. Lze je pak jednodušeji mezi sebou porovnávat. Prvním ukazatelem, kterému se budeme věnovat, je hrubý domácí produkt.

3. 3. 1 HDP

Hrubý domácí produkt budeme porovnávat ve třech rovinách. První rovinou je vývoj HDP ve stálých cenách, druhou rovinou pak hrubý domácí produkt celkem a jako poslední rovinu uvádíme hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele. Pro lepší přehlednost jsme volili grafické znázornění s popisem jednotlivých grafů.

Olomoucký kraj

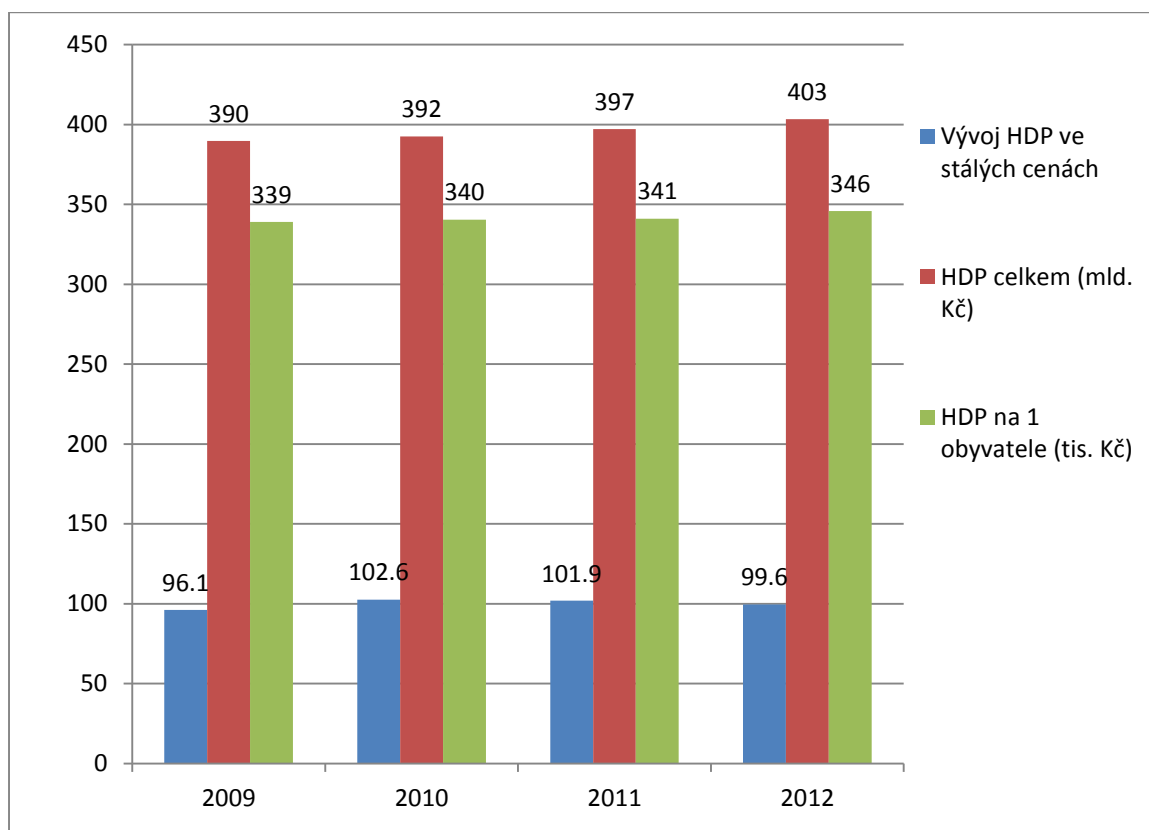
Graf 1 HDP Olomoucký kraj³²

Jak lze z grafu uvedeného výše vyčíst, nejvyšší číslo vývoje HDP ve stálých cenách zaznamenal Olomoucký statistický úřad v roce 2010, bylo to 103,4. Naopak nejnižší hodnota byla v prvním pozorovaném roce 2009, a to pouze 96,6. Můžeme vidět, že vývoj HDP ve stálých cenách od roku 2010, kde jsme zaznamenali nejvyšší hodnotu, postupně klesá. V posledním roce 2012 lze vidět částku pouhých 98,5. Můžeme tudíž předpokládat, že i v dalších letech budou hodnoty klesat. Nejvyšší hodnota HDP celkem byla naměřena v roce 2012, konkrétně 181 mld. Kč. Naopak nejnižší v roce 2009, 174 mld. Kč. Zde lze pozorovat stoupající tendenci hodnot. Poslední hodnotou, která je v grafu zanesena, je HDP přepočtené na jednoho obyvatele. Stejně jako u HDP celkem, je nejvyšší hodnota toho ukazatele v roce 2012, 284 tis. Kč. A také nejnižší v roce 2009, přesně hodnota 271 tis. Kč.³³

³² Vlastní zpracování

³³ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xm>

Jihomoravský kraj

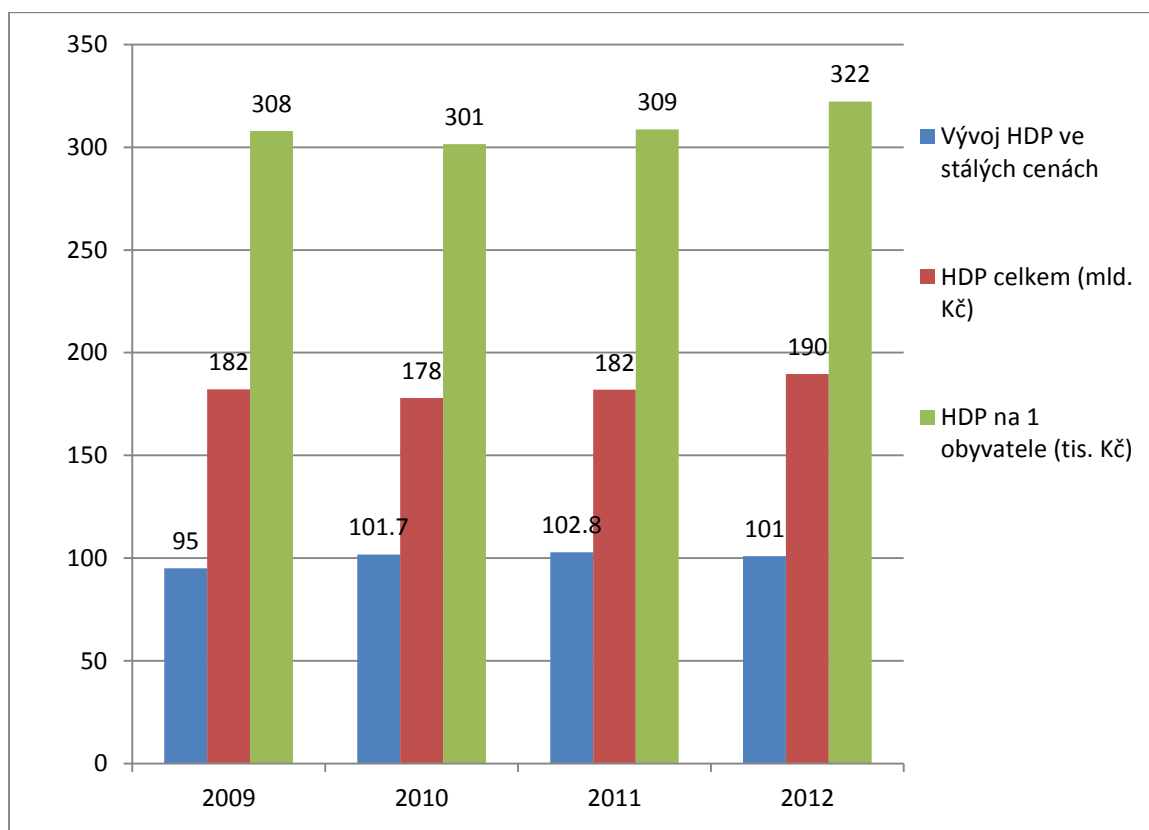
Graf 2 HDP Jihomoravský kraj³⁴

V grafu HDP Jihomoravského kraje můžeme pozorovat vývoj HDP ve stálých cenách nejvyšší v roce 2012, konkrétně 102,6. Nejnižší hodnota byla zjištěna v roce 2009, 96,1. Od roku 2012, kdy byla hodnota nejvyšší, lze pozorovat opět pomalý pokles. Hrubý domácí produkt celkem byl nejvyšší v roce 2012, 403 mld. Kč a nejnižší opět v roce 2009, s hodnotou 390 mld. Kč. Můžeme vidět, že od roku 2009 HDP celkem stále roste, tudíž lze předpokládat růst i v dalších letech. Posledním ukazatelem HDP přepočteným na jednoho obyvatele byla zjištěna nejvyšší hodnota v roce 2012, 346 tis. Kč a nejnižší zase v roce 2009, 339 tis. Kč. V letech mezi těmito roky lze vidět pomalý růst. Opět můžeme předpokládat rostoucí tendenci i v letech následujících.³⁵

³⁴ Vlastní zpracování

³⁵ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xb>

Zlínský kraj

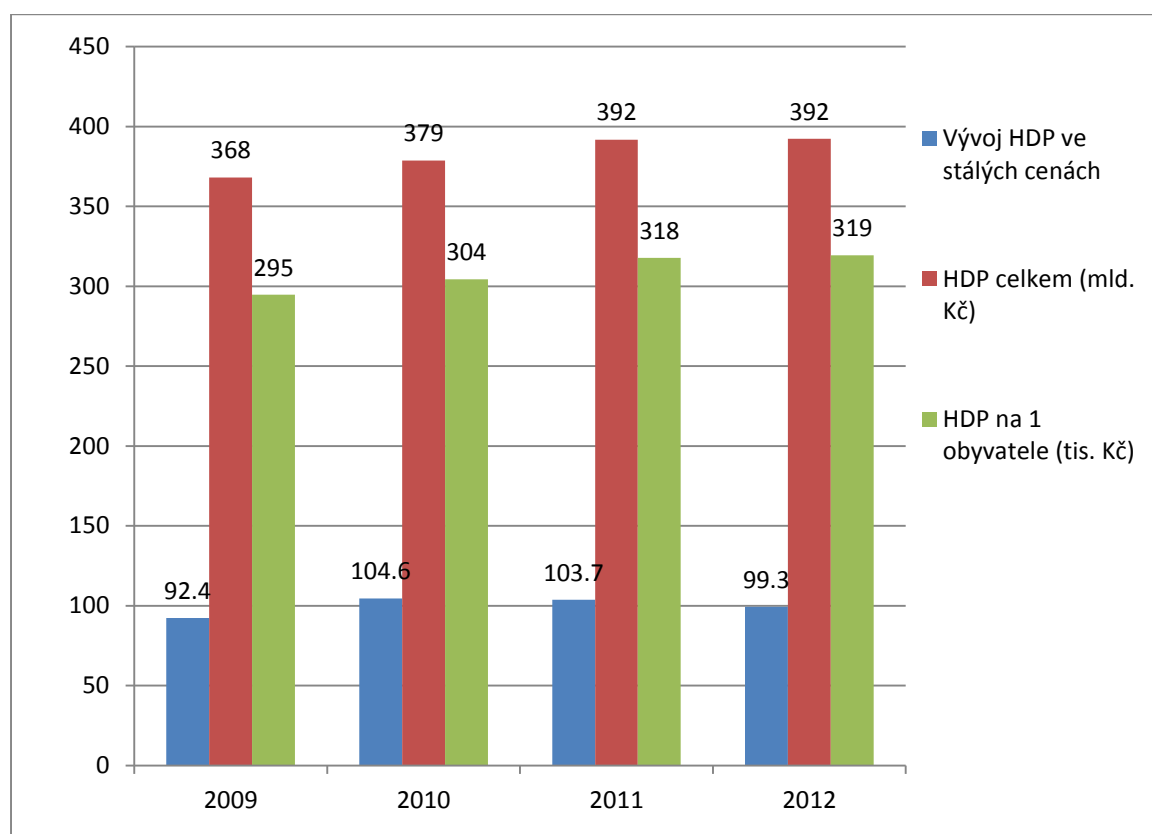
Graf 3 HDP Zlínský kraj³⁶

Nejvyšší hodnota vývoje hrubého domácího produktu ve Zlínském kraji ve stálých cenách byla zaznamenána v roce 2011 ve výši 102,8. Naopak nejnižší hodnota (95) byla zjištěna v roce 2009. V roce 2010 ještě hodnota vzrostla, ovšem v roce 2012 opět klesla téměř na hodnotu roku 2010. Celkový hrubý domácí produkt s nejnižší hodnotou byl naměřen v roce 2010, a to 178 mld. Kč. Nejvyšší hodnota byla zjištěna v roce 2012, konkrétně 190 mld. Kč. V letech 2009 a 2011 byly zaznamenány stejné hodnoty 182 mld. Kč. Nejnižší hodnota ukazatele hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele ve výši 301 tis. Kč byla zjištěna v roce 2010 a nejvyšší pak v roce 2012, a to 322 tis. Kč. Ve zbývajících dvou letech se hodnoty pohybovaly okolo 310 tis. Kč.³⁷

³⁶ Vlastní zpracování

³⁷ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xz>

Moravskoslezský kraj

Graf 4 HDP Moravskoslezský kraj³⁸

Ve výše uvedeném grafu lze vyčíst, že nejnižší zjištěná hodnota vývoje HDP ve stálých cenách byla v roce 2009, a to pouhých 92,4. Nejvyšší hodnota pak v roce 2010, a to 104,6. Je to velký rozdíl mezi dvěma po sobě jdoucími lety. V následujících sledovaných rocích už pak hodnoty klesaly. Proto lze předpokládat pokles i v následujících letech. Nejnižší hrubý domácí produkt celkem byl zaznamenán v roce 2009, 368 mld. Kč, nevyšší potom v letech 2011 a 2012, kde jsme zaznamenali stejnou hodnotu 392 mld. Kč. HDP přepočtené na jednoho obyvatele kraje bylo nejnižší v roce 2009, jeho hodnota byla 295 tis. Kč, a nejvyšší číslo s hodnotou 319 tis. Kč pak bylo zaznamenáno v roce 2012. HDP přepočtené na jednoho obyvatele kraje má rostoucí tendenci, proto můžeme předpokládat, že bude jeho hodnota stoupat i v dalších letech.³⁹

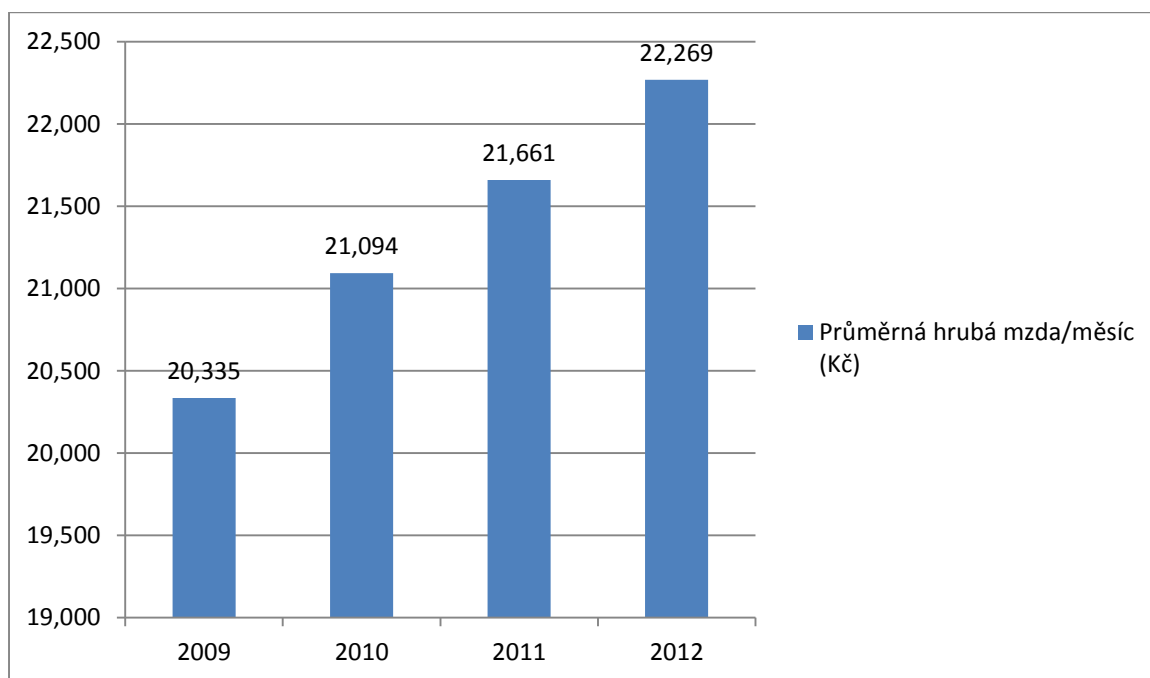
³⁸ Vlastní zpracování

³⁹ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xt>

3. 3. 2 Mzdy

Dalším ukazatelem, který bude graficky znázorněn a pak také popsán, budou výše hrubých mezd pracovníků v jednotlivých krajích. Tyto mzdy jsou průměrovány za jeden měsíc a přepočteny na plnou pracovní dobu.

Olomoucký kraj

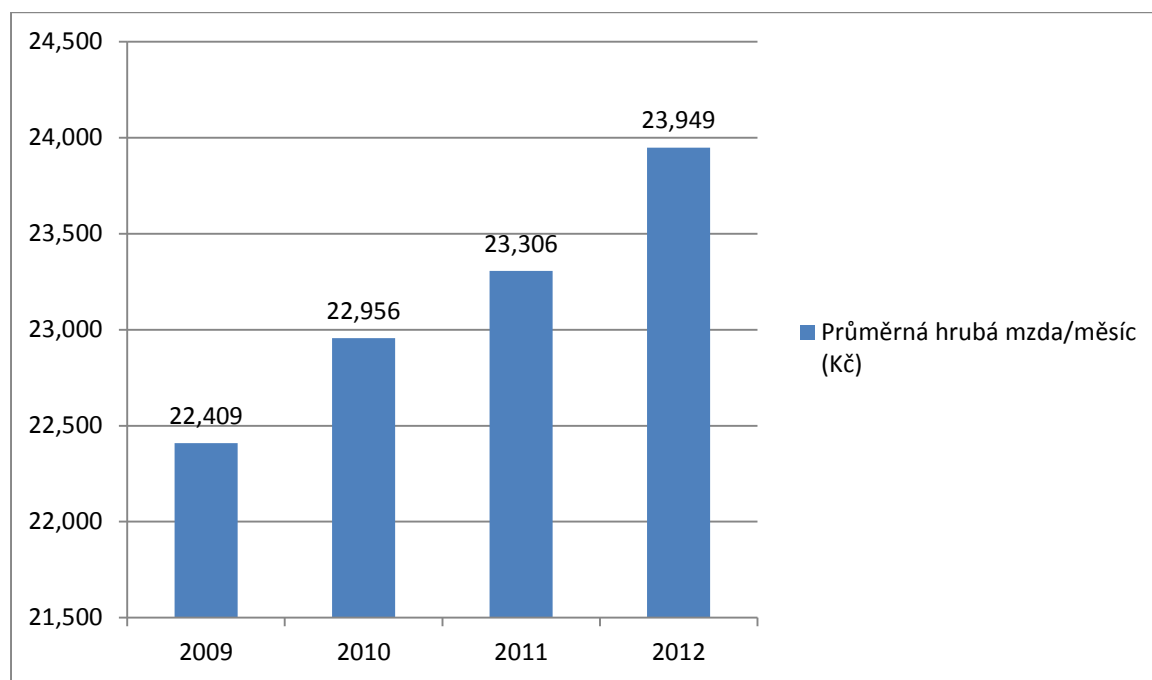
Graf 5 Mzdy Olomoucký kraj⁴⁰

Podle Českého statistického úřadu Olomouckého kraje byla nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda naměřena v roce 2009 a to ve výši 20 335 Kč. V následujících letech měla rostoucí tendenci a v roce 2012 byla zjištěna hodnota 22 269 Kč. To je téměř o 2 000 Kč více než v roce 2009. Můžeme proto předpokládat, že výše průměrných hrubých mezd bude stále stoupat.⁴¹

⁴⁰ Vlastní zpracování

⁴¹ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xm>

Jihomoravský kraj

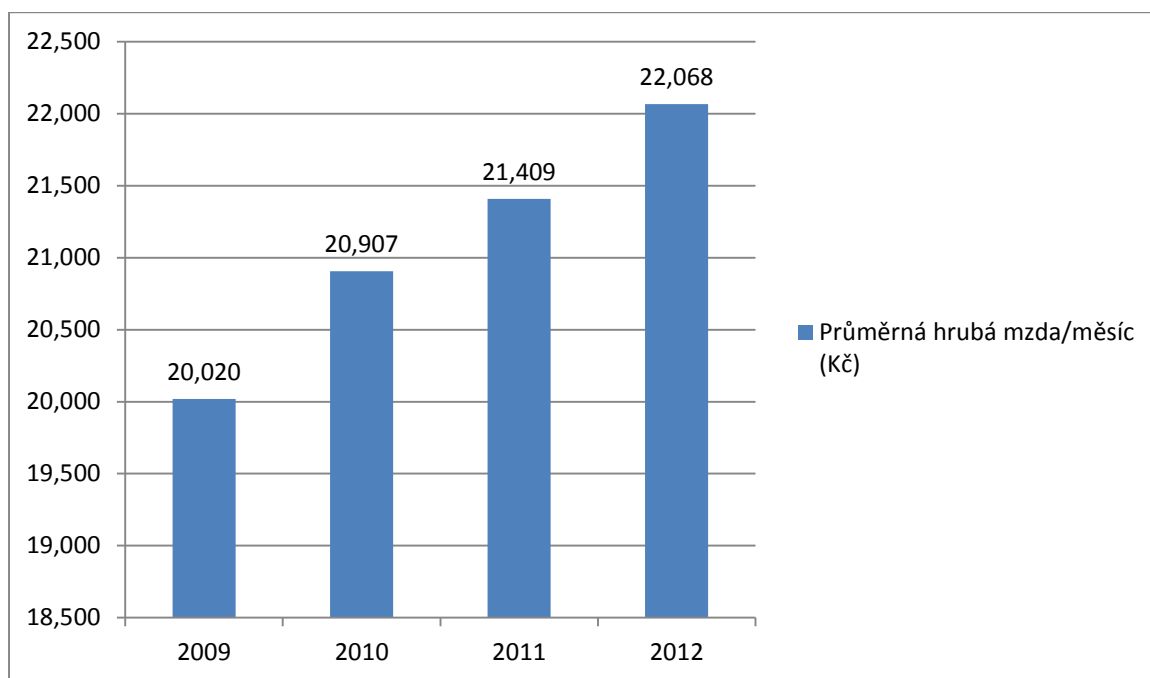
Graf 6 Mzdy Jihomoravský kraj⁴²

Stejně jako v Olomouckém kraji i v Jihomoravském kraji byla zaznamenána nejnižší hodnota průměrných hrubých mezd v prvním pozorovaném roce 2009, ale tentokrát ve výši 22 409 Kč. Postupně hodnoty rostly, a proto je nejvyšší naměřena v roce 2012 ve výši 23 949 Kč. Opět lze očekávat postupný růst v dalších letech.⁴³

⁴² Vlastní zpracování

⁴³ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xb>

Zlínský kraj

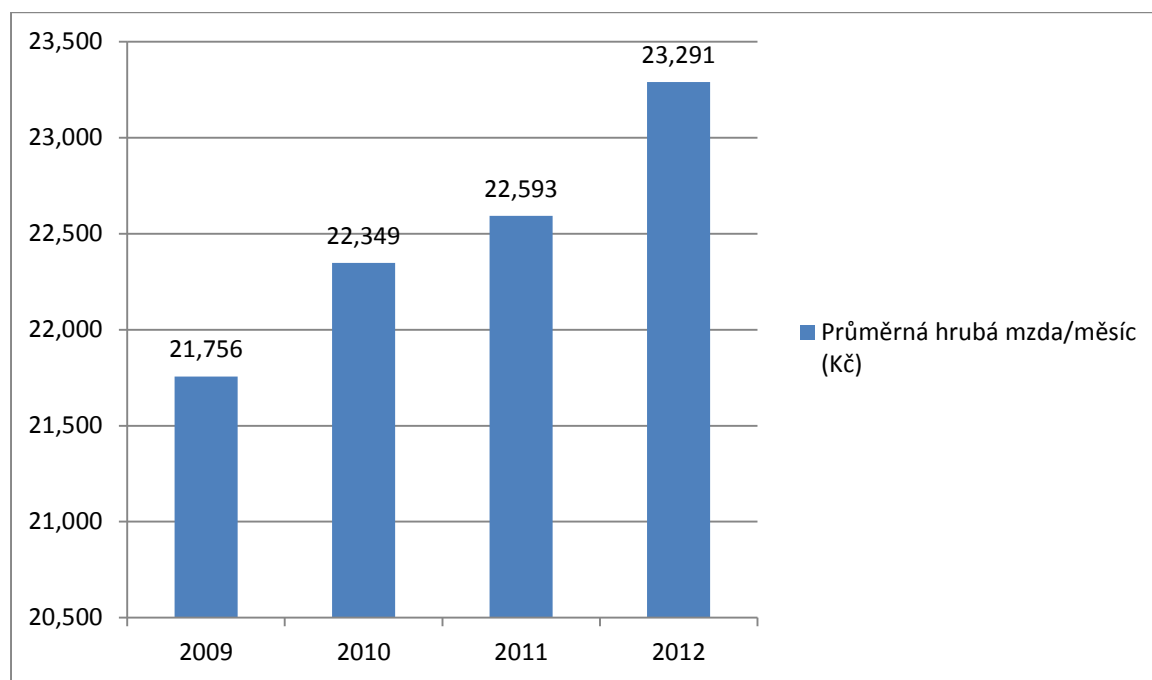
Graf 7 Mzdy Zlínský kraj⁴⁴

Nejnižší hodnotu průměrných hrubých mezd ve Zlínském kraji ve výši 20 020 Kč Český statistický úřad zjistil v roce 2009. Nejvyšší hodnota, podobně jako v předchozích krajích, byla naměřena v roce 2012 ve výši 22 068 Kč. Meziročně vzrostly průměrné hrubé mzdy přibližně o 500 Kč.⁴⁵

⁴⁴ Vlastní zpracování

⁴⁵ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xz>

Moravskoslezský kraj

Graf 8 Mzdy Moravskoslezský kraj⁴⁶

Nejnižší hodnota byla opět zjištěna v roce 2009, kdy výše průměrných hrubých mezd v Moravskoslezském kraji dosahovala 21 756 Kč. Postupně tato hodnota rostla a v roce 2012 se dostala na 23 291 Kč za měsíc. Lze předpokládat i další růst v následujících letech.⁴⁷

⁴⁶ Vlastní zpracování

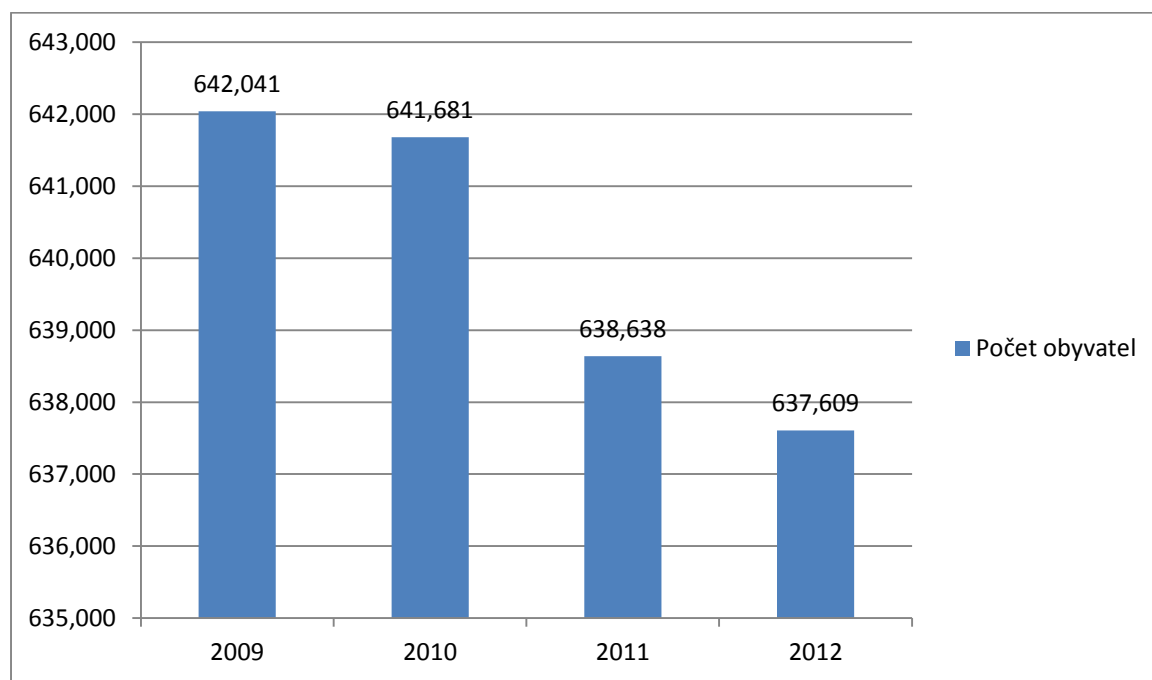
⁴⁷ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xt>

3. 3. 3 Obyvatelstvo

Nyní budeme popisovat oblast týkající se obyvatelstva. Zde se budeme pohybovat ve třech rovinách. Jednak budou znázorněny celkové počty obyvatel jednotlivých krajů a dále podíl žen a mužů v těchto krajích. Pro lepší přehlednost budou údaje znázorněny ve dvou grafech. V prvním tedy počty obyvatel a ve druhém podíl žen a mužů.

Olomoucký kraj

Celkový počet obyvatel:

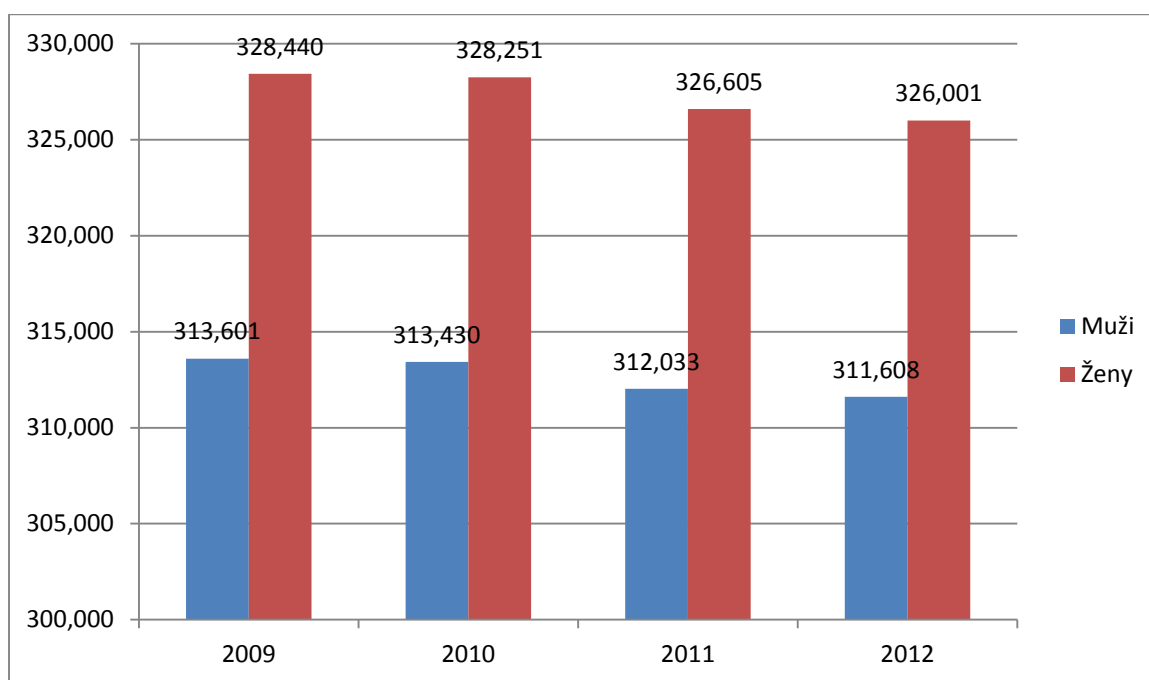
Graf 9 Obyvatelstvo Olomoucký kraj – celkový počet obyvatel⁴⁸

Nejvyšší počet obyvatel Olomouckého kraje byl zaznamenán v roce 2009, a to 642 041 obyvatel. Tyto údaje jsou platné vždy k 31. 12. každého roku. Následně můžeme pozorovat, že počty obyvatel klesají a v roce 2012 bylo k 31. 12. už pouze 637 609, to je téměř o 5 000 obyvatel méně než v prvním sledovaném roce. Lze předpokládat, že i v dalších letech bude obyvatel v kraji stále méně.⁴⁹

⁴⁸ Vlastní zpracování

⁴⁹ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xm>

Podíl mužů a žen:

Graf 10 Obyvatelstvo Olomoucký kraj – podíl mužů a žen⁵⁰

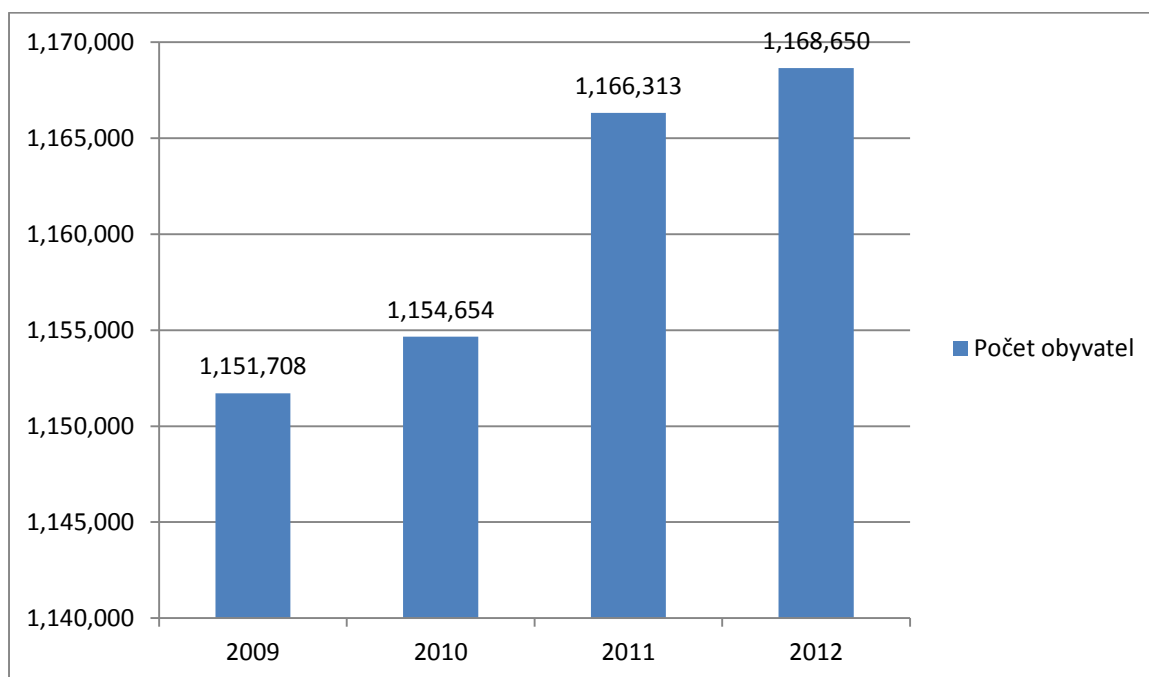
Stejně jako u ukazatele celkového počtu obyvatel bylo nejvíce mužů a žen v roce 2009, konkrétně podle sčítání bylo 313 601 mužů a 328 440 žen. Dále už opět podíly klesají. Proto v roce 2012 bylo v Olomouckém kraji již pouze 311 608 mužů a 326 001 žen. V obou ukazatelích se snížily počty mužů a žen přibližně o 2 000. I zde můžeme očekávat následný pokles podílů.⁵¹

⁵⁰ Vlastní zpracování

⁵¹ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xm>

Jihomoravský kraj

Celkový počet obyvatel:

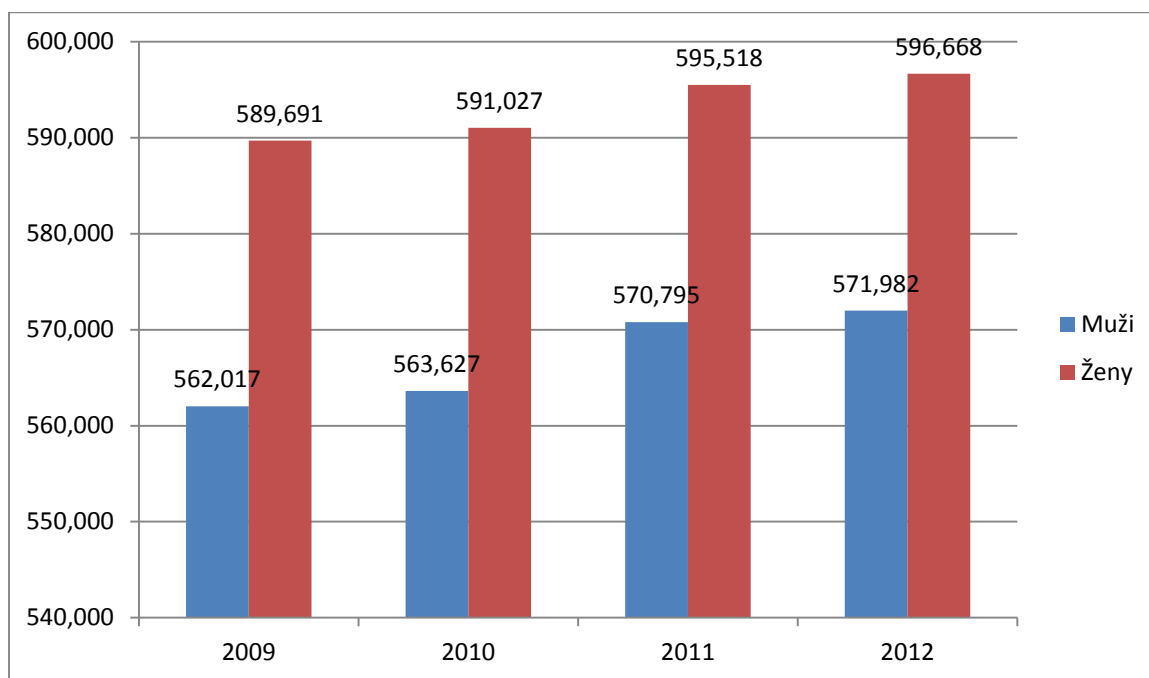
Graf 11 Obyvatelstvo Jihomoravský kraj – celkový počet obyvatel⁵²

Statistický úřad Jihomoravského kraje naměřil nejméně obyvatel v roce 2009, 1 151 708. Oproti předchozímu kraji, zde počty obyvatel každým rokem stoupají. V roce 2012 zde žilo celkem 1 168 650 obyvatel. To je přibližně o 17 000 obyvatel více, než v prvním pozorovaném roce. Mezi lety 2009 a 2010 vzrostl počet obyvatel cca o 3 000 obyvatel, v následujícím roce byl ale růst znatelnější. V roce 2011 už zde žilo 1 166 313 obyvatel. Oproti předchozímu roku se zvýšil počet obyvatel o téměř 12 000. To je největší meziroční rozdíl v námi sledovaných letech.⁵³

⁵² Vlastní zpracování

⁵³ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xb>

Podíl mužů a žen:

Graf 12 Obyvatelstvo Jihomoravský kraj – podíl mužů a žen⁵⁴

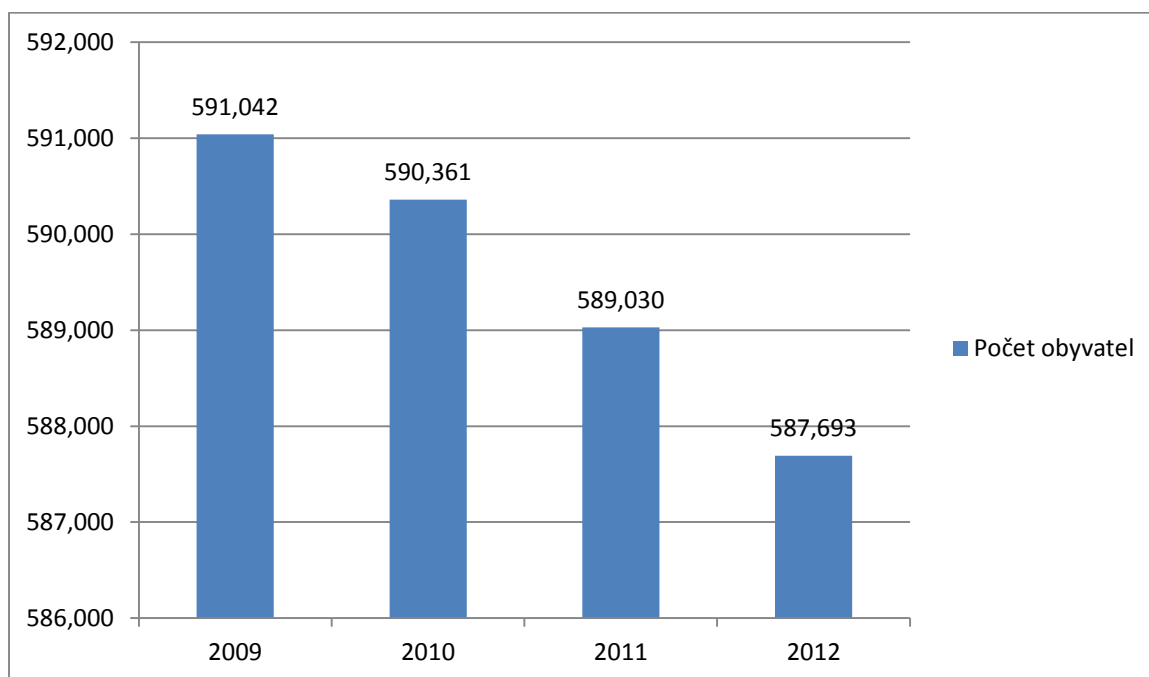
Jak můžeme z grafu výše vyčíst, nejnižší čísla byla opět naměřena v roce 2009, a to se týká jak podílu žen, tak i podílu mužů, konkrétně v Jihomoravském kraji žilo 562 017 mužů a 589 691 žen. Poté už stejně jako celkový počet obyvatel čísla rostla a v roce 2012 zde žilo 571 982 mužů a 596 668 žen. Za čtyři sledované roky je to nárůst přibližně o 9 000 mužů a 7 000 žen.⁵⁵

⁵⁴ Vlastní zpracování

⁵⁵ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xb>

Obyvatelstvo – Zlínský kraj

Celkový počet obyvatel:

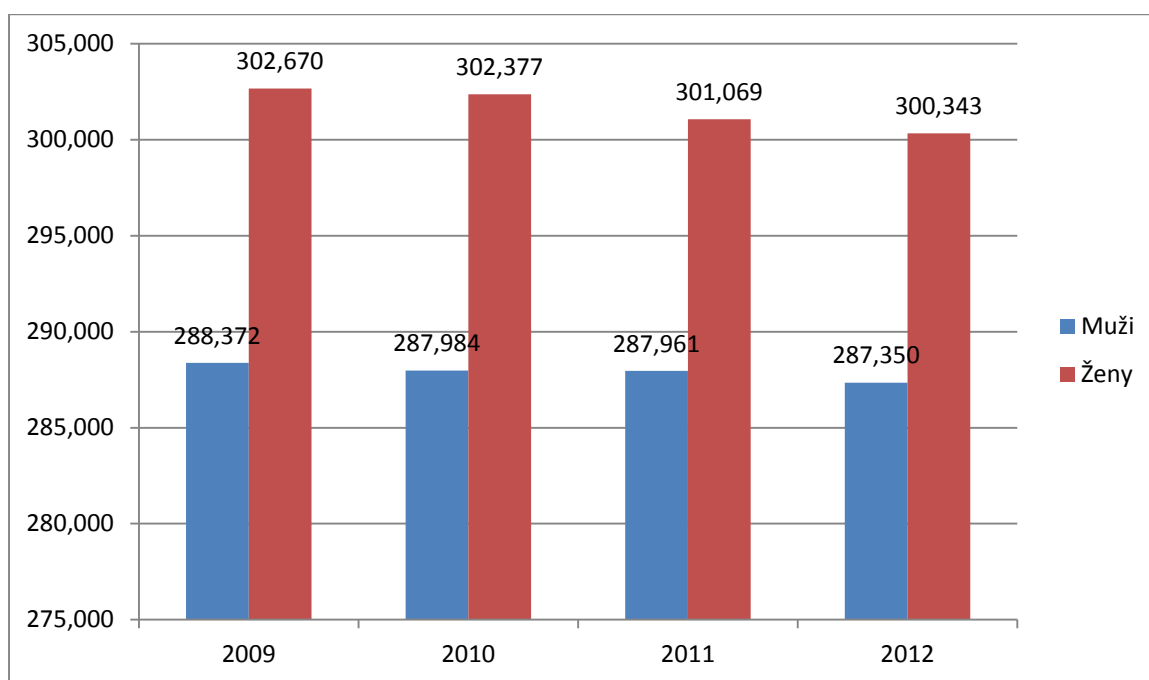
Graf 13 Obyvatelstvo Zlínský kraj – celkový počet obyvatel⁵⁶

Nejvíce obyvatel ve Zlínském kraji žilo v roce 2009, 591 042. Dále ovšem počet obyvatel klesal. Průměrně každým rokem o 1 000 obyvatel. V roce 2012 bylo zjištěno 587 693 obyvatel. Proto můžeme zřejmě i v dalších letech očekávat klesající tendenci tohoto ukazatele.⁵⁷

⁵⁶ Vlastní zpracování

⁵⁷ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xz>

Podíl mužů a žen:

Graf 14 Obyvatelstvo Zlínský kraj – podíl mužů a žen⁵⁸

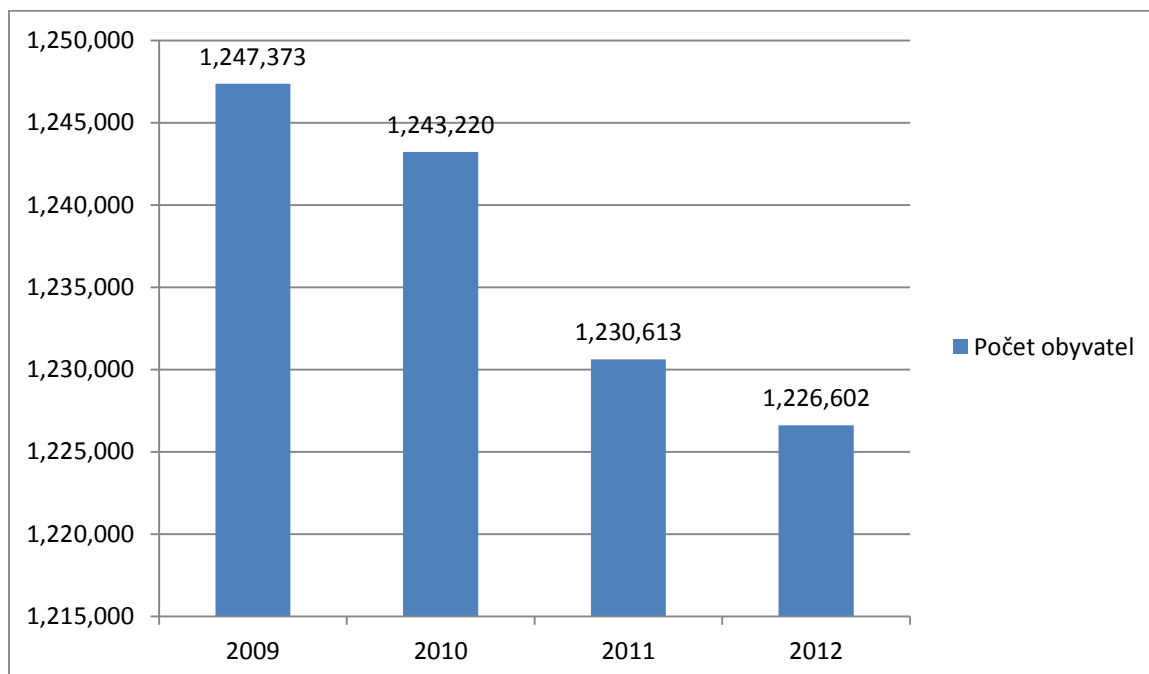
Stejně jako u všech prozatím uvedených krajů, i ve Zlínském kraji převažuje podíl žen nad muži. Nejmenší podíl mužů byl zjištěn v roce 2012, ovšem můžeme tvrdit, že po celé čtyři sledované roky bylo toto číslo srovnatelné (rozdíl jen asi 1000 mužů). Pokud chceme uvést rok, kdy žilo ve Zlínském kraji nejvíce mužů, tak je to rok 2009 s 288 372 muži. V podílu žen je už rozdíl více znatelný, nejvíce jich v kraji žilo v roce 2009, a to 302 670 žen. Naopak nejméně také v roce 2012. Rozdíl mezi sledovanými lety se pohybuje okolo 2 500 žen.⁵⁹

⁵⁸ Vlastní zpracování

⁵⁹ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xz>

Moravskoslezský kraj

Celkový počet obyvatel:

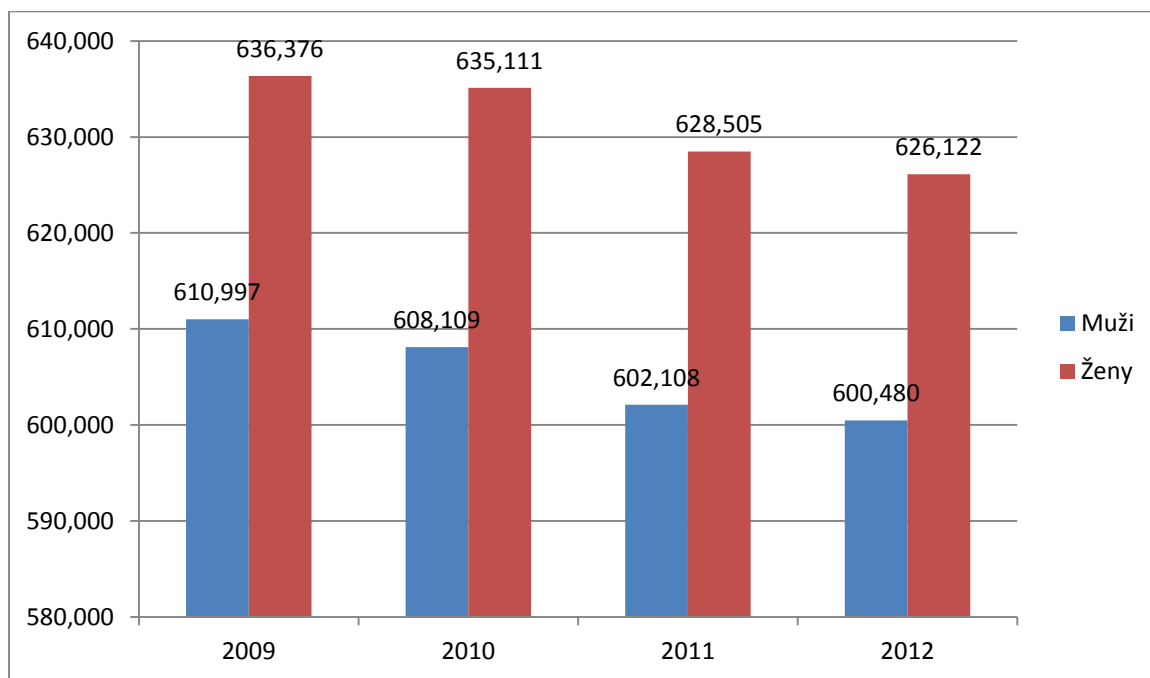
Graf 15 Obyvatelstvo Moravskoslezský kraj – celkový počet obyvatel⁶⁰

V Moravskoslezském kraji žije poměrně dost obyvatel. V roce 2009 to bylo 1 247 373 lidí. Ovšem s dalšími roky můžeme sledovat rapidní pokles počtu obyvatel Moravskoslezského kraje. Největší rozdíl je patrný mezi roky 2010 a 2011, kdy se počet obyvatel snížil o téměř 13 000. Nejméně lidí tedy, podobně jako v ostatních krajích, zde žilo v roce 2012, a to 1 226 602. Oproti nejvyššímu počtu je pokles přibližně o 20 000 obyvatel. Pokles můžeme předpokládat i v dalších letech.⁶¹

⁶⁰ Vlastní zpracování

⁶¹ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xt>

Podíl mužů a žen:

Graf 16 Obyvatelstvo Moravskoslezský kraj – podíl mužů a žen⁶²

Ve výše uvedeném grafu můžeme pozorovat, že nejnižší podíl mužské populace byl zaznamenán v roce 2012, a to 600 480. Naopak nejvyšší, obdobně jako u předešlých krajů, v roce 2009, okolo 610 000. Ženy zauímají již tradičně vyšší pozici. V roce 2009 byl doložen nejvyšší počet žen a v roce 2012 zase nejnižší. Rozdíl v jejich počtu během čtyř let činil přibližně 10 000 žen.⁶³

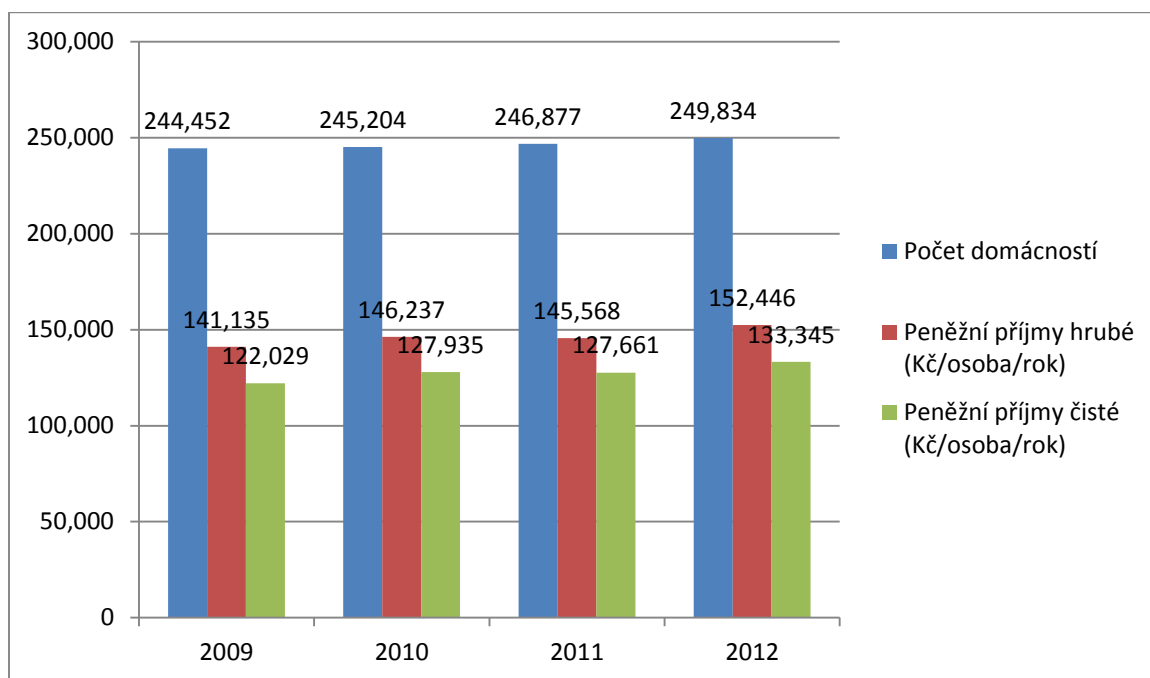
⁶² Vlastní zpracování

⁶³ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xt>

3. 3. 4 Příjmy domácností

Další ukazatel, který bude v rámci oblasti disparit ekonomické sféry popsán, jsou příjmy jednotlivých domácností v kraji. Zde můžeme rozlišovat také roviny. Nejvýznamnější z nich je údaj, upřesňující počet domácností. Dále pak sledujeme peněžní příjmy hrubé na jednu osobu za rok a peněžní příjmy čisté přepočtené na jednu osobu za rok. Opět budou v první řadě uvedeny grafy a poté popis ukazatelů za jednotlivé kraje.

Olomoucký kraj

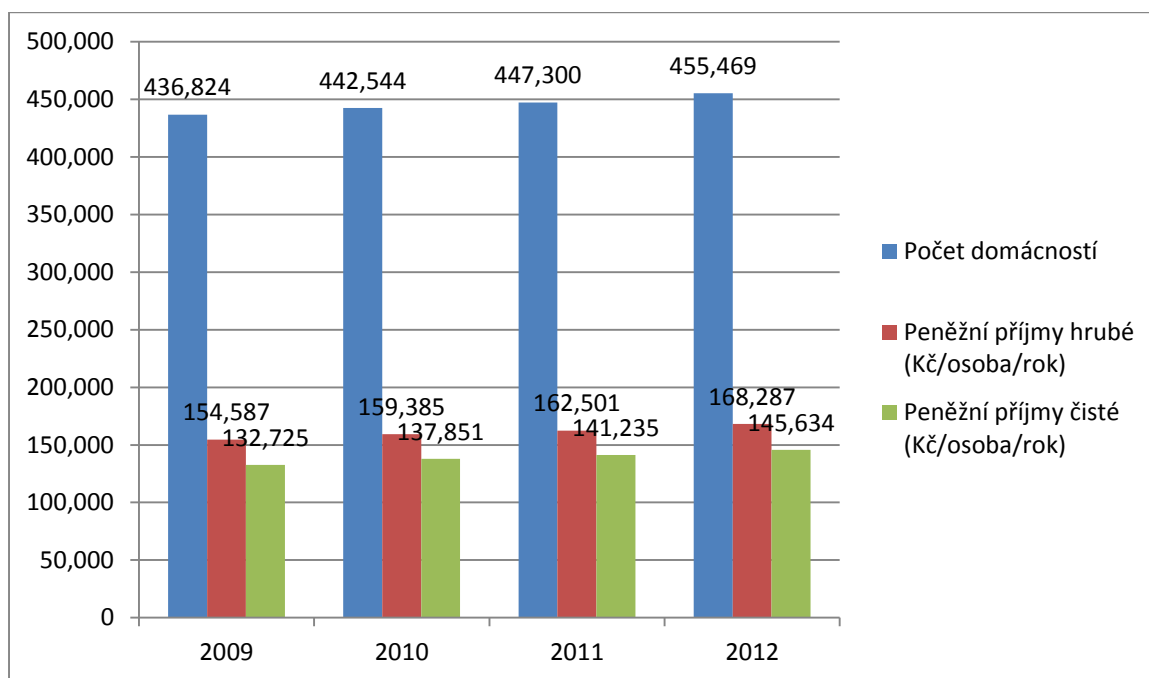
Graf 17 Příjmy domácností Olomoucký kraj⁶⁴

V tomto grafu lze pozorovat, že od roku 2009, kdy bylo zaznamenáno celkem 244 452 domácností, každým rokem tento počet vzrůstá. V roce 2012 je to přibližně o 5 000 domácností navíc oproti prvnímu pozorovanému roku. Hrubé peněžní příjmy mají s výjimkou roku 2011, kdy se oproti předcházejícímu roku mírně snížily, také rostoucí tendenci. V roce 2012 totiž opět vzrostly, a to přibližně o 7 000 Kč na jednu osobu za rok ve srovnání s rokem 2011. Vzhledem k tomu, že čisté příjmy domácností vyplývají z hrubých příjmů, lze kromě výše zmíněného poklesu v roce 2011 pozorovat nárůst.⁶⁵

⁶⁴ Vlastní zpracování

⁶⁵ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xm>

Jihomoravský kraj

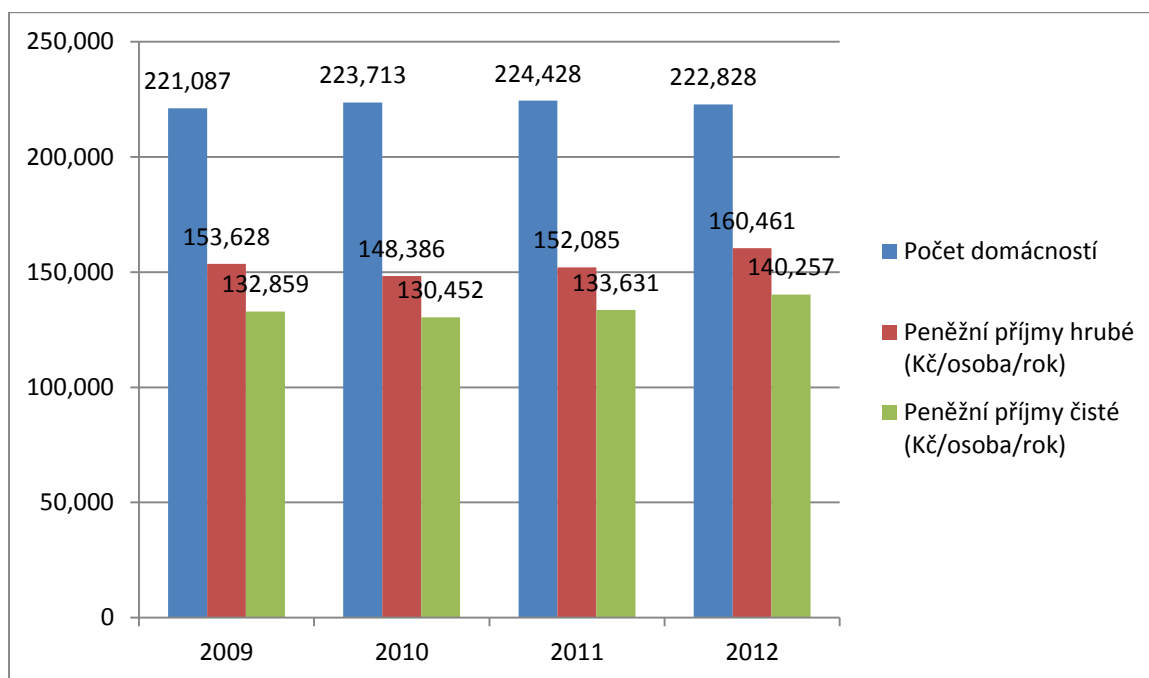
Graf 18 Příjmy domácností Jihomoravský kraj⁶⁶

I v grafu uvedeném výše je vidět, že nejnižší počet domácností byl zaznamenán v Jihomoravském kraji v roce 2009, a to v počtu 436 824 domácností. V dalších letech pozorování, jak můžeme konstatovat, jejich počet vzrůstal. V roce 2012 biostatistický úřad doložil číslo 455 469 domácností. Během 4 let bylo tedy v Jihomoravském kraji zaregistrováno 20 000 nových domácností. Hrubé peněžní příjmy domácností v tomto kraji byly také nejvyšší v roce 2012, naopak nejnižší v roce 2009, kdy sledovaná částka dosahovala 132 725 Kč. Čisté příjmy vykazují obdobné změny jako hrubé příjmy. Částka čistého příjmu na osobu narostla od prvního sledovaného roku přibližně o 13 000 Kč.⁶⁷

⁶⁶ Vlastní zpracování

⁶⁷ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xb>

Zlínský kraj

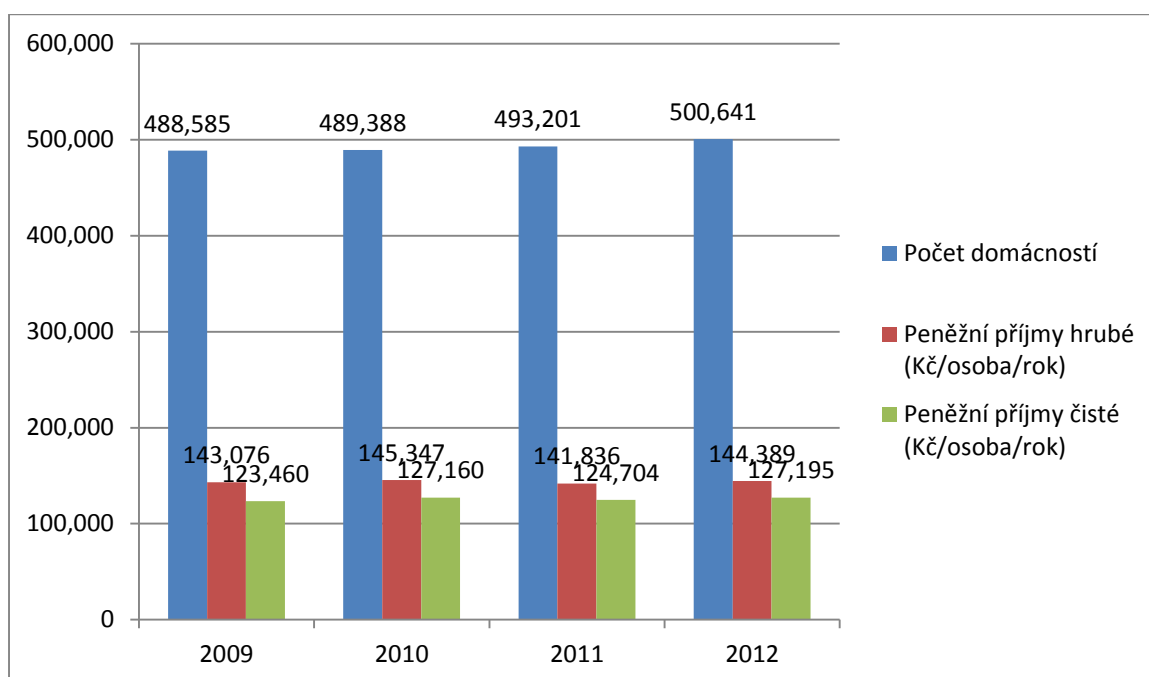
Graf 19 Příjmy domácností Zlínský kraj⁶⁸

Nejnižší zaznamenaný počet domácností (221 087) byl ve Zlínském kraji zjištěn v roce 2009. V následujících třech letech pak počet domácností pomalu vzrůstal, ale v roce 2012 opět klesl, oproti roku 2011 téměř o 2 000. Hrubé peněžní příjmy byly podle statistiky nejnižší v roce 2010, poté již stoupaly a v roce 2012 byly ve srovnání s rokem 2010 vyšší téměř o 12 000 Kč. Čisté peněžní příjmy domácností ve Zlínském kraji byly nejnižší také v roce 2010, v následujících letech stejně jako hrubé peněžní příjmy vzrostly.⁶⁹

⁶⁸ Vlastní zpracování

⁶⁹ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xz>

Moravskoslezský kraj

Graf 20 Příjmy domácností Moravskoslezský kraj⁷⁰

Ve výše uvedeném grafu lze sledovat, že nejvíc domácností (488 585) zaznamenal statistický úřad v roce 2009. V nadcházejících letech se jejich počet zvyšoval a v roce 2012 dosáhl výše 500 641. V průměru se během čtyř sledovaných let zvýšil počet domácností Moravskoslezského kraje přibližně o 12 000. Nejvyšší hrubé příjmy měly tyto domácnosti v roce 2010, a to 145 347 Kč. Poté jejich výše mírně klesla, přibližně o 4 000 Kč, ovšem v roce 2012 opět vzrostla, ale již se nedostala na úroveň, která byla zaznamenána v roce 2010. Čisté roční peněžní příjmy na jednu osobu byly nejvyšší v roce 2012, ale s minimálním rozdílem oproti roku 2010, naopak nejnižší příjmy zaznamenaly domácnosti v roce 2009, bylo to 123 460 Kč.⁷¹

⁷⁰ Vlastní zpracování

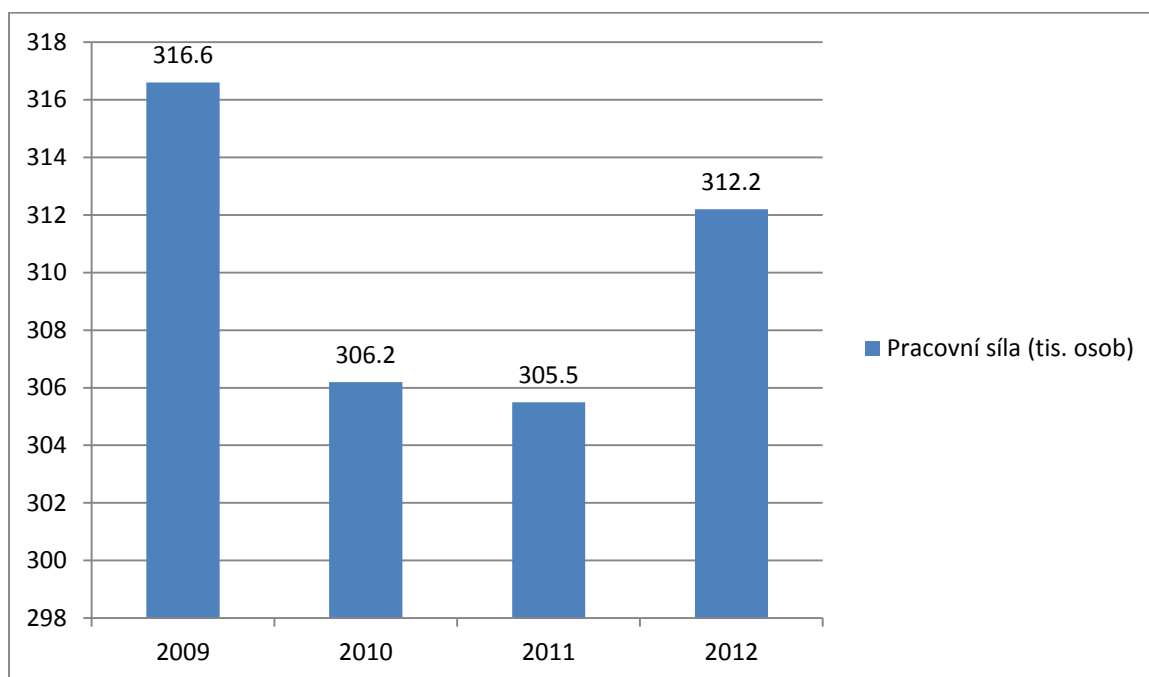
⁷¹ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xt>

3. 3. 5 Zaměstnanost a nezaměstnanost

Dalšími ukazateli ekonomické sféry disparit jsou zaměstnanost a nezaměstnanost. Tato oblast bude řešena formou grafu s celkovým počtem pracovní síly daného kraje a zjištěný údaj bude dále zpracován v druhém grafu s viditelným podílem zaměstnaných a nezaměstnaných v tomtéž kraji.

Olomoucký kraj

Pracovní síla:

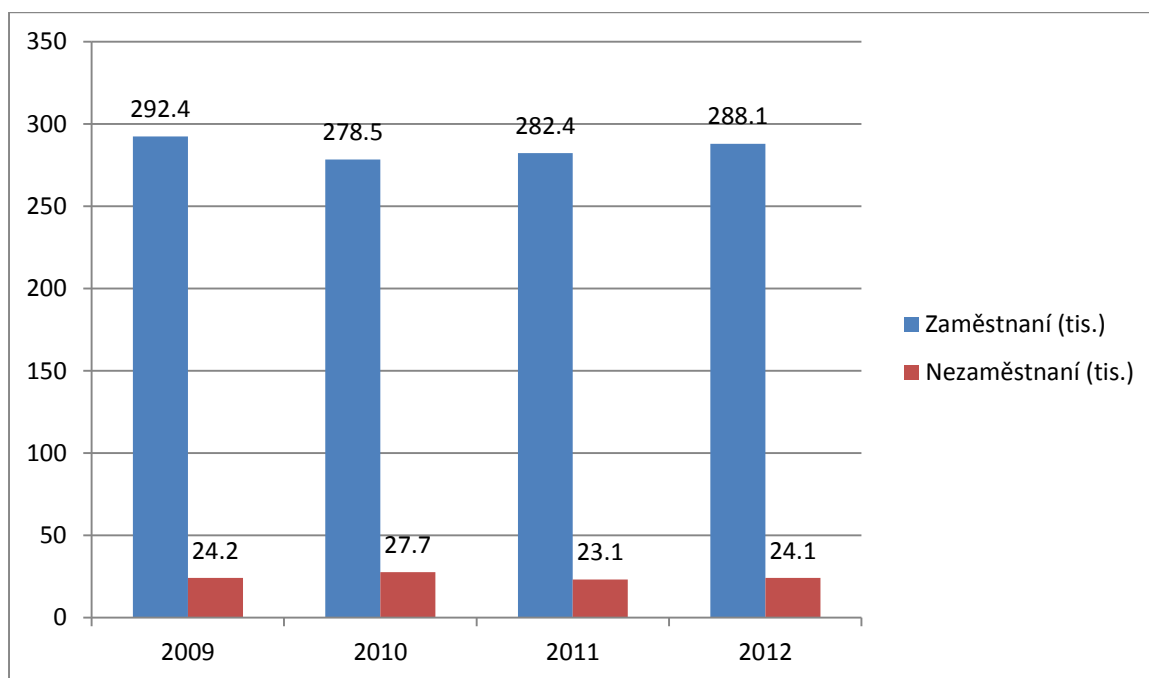
Graf 21 Pracovní síla Olomoucký kraj⁷²

Nejvíce pracovníků bylo zaznamenáno statistickým úřadem Olomouckého kraje v roce 2009. V následujícím roce došlo k velkému úbytku pracovní síly, poté ovšem opět vzrostla a v roce 2012 se pohybovala v podobných číslech jako v roce 2009. Jednotlivé čísla v uvedených letech se pohybují okolo 315 tis. pracovně aktivních obyvatel.⁷³

⁷² Vlastní zpracování

⁷³ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xm>

Zaměstnaní/nezaměstnaní:

Graf 22 Zaměstnaní/nezaměstnaní Olomoucký kraj⁷⁴

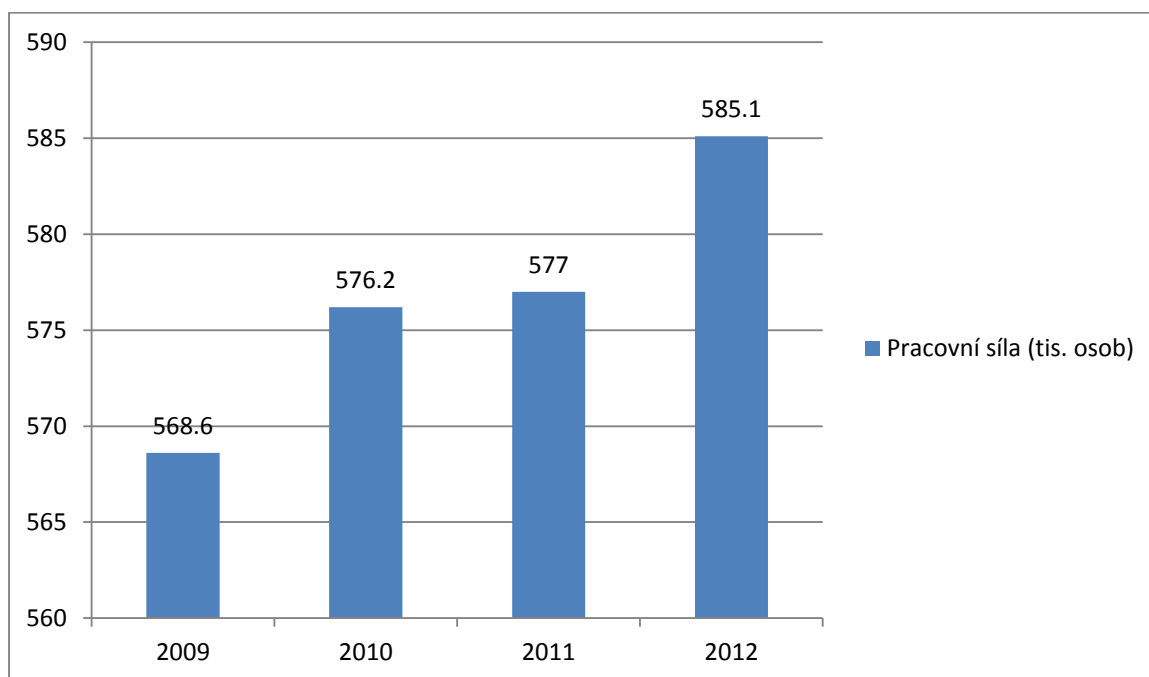
Nejméně zaměstnaných obyvatel bylo statistikou zjištěno v roce 2010, a to 278 500 lidí. Naopak nejvíce lidí zaměstnaných bylo v roce 2009, téměř 292 400 obyvatel. V posledním sledovaném roce pak počet zaměstnaných obyvatel trochu vzrostl, na 288 100. Největší nezaměstnanost jsme zaznamenali v roce 2010, v dalších letech tento ukazatel mírně poklesl, ale jeho hodnota se stále pohybovala okolo 25 000 nezaměstnaných obyvatel.⁷⁵

⁷⁴ Vlastní zpracování

⁷⁵ ČSÚ Olomoucký kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xm>

Jihomoravský kraj

Pracovní síla:

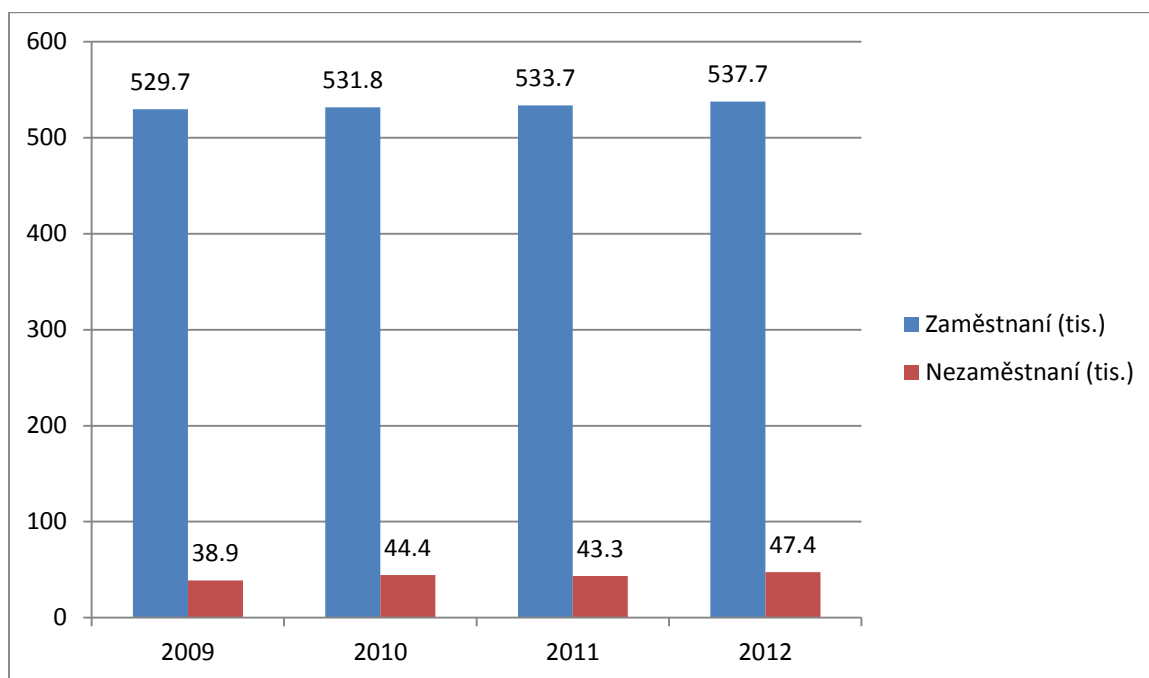
Graf 23 Pracovní síla Jihomoravský kraj⁷⁶

Nejvíce práce schopných obyvatel bylo v Jihomoravském kraji v roce 2012, 585 100 lidí. Oproti předchozím rokům je to nárůst přibližně o 8 000 pracujících. Nejméně pracujících bylo pak zjištěno v roce 2009, kdy statistika dosáhla 568 600 obyvatel.⁷⁷

⁷⁶ Vlastní zpracování

⁷⁷ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xb>

Zaměstnaní/nezaměstnaní:

Graf 24 Zaměstnaní/nezaměstnaní Jihomoravský kraj⁷⁸

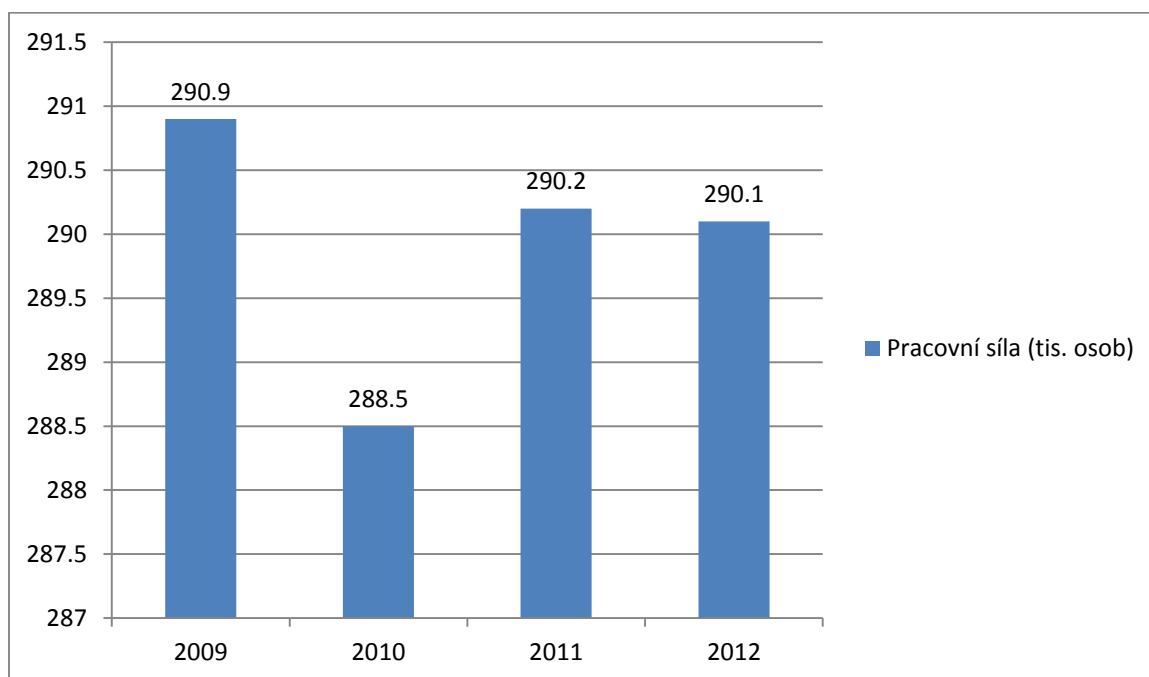
Z údajů uvedených v grafu výše lze vyčíst, že nejméně zaměstnaných osob bylo v Jihomoravském kraji dle statistiky v roce 2009, poté již čísla stále stoupala a v roce 2012 se počet zaměstnaných dostal až na hranici 540 tisíc zaměstnaných lidí. Podobné to je i s nezaměstnanými; nejméně lidí bez práce bylo zjištěno v roce 2009, zatímco v roce 2012 se nezaměstnanost blížila k číslu 50 tisíc osob. Rostoucí tendence obou ukazatelů je způsobena přílivem nového obyvatelstva do kraje.⁷⁹

⁷⁸ Vlastní zpracování

⁷⁹ ČSÚ Jihomoravský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xb>

Zlínský kraj

Pracovní síla:

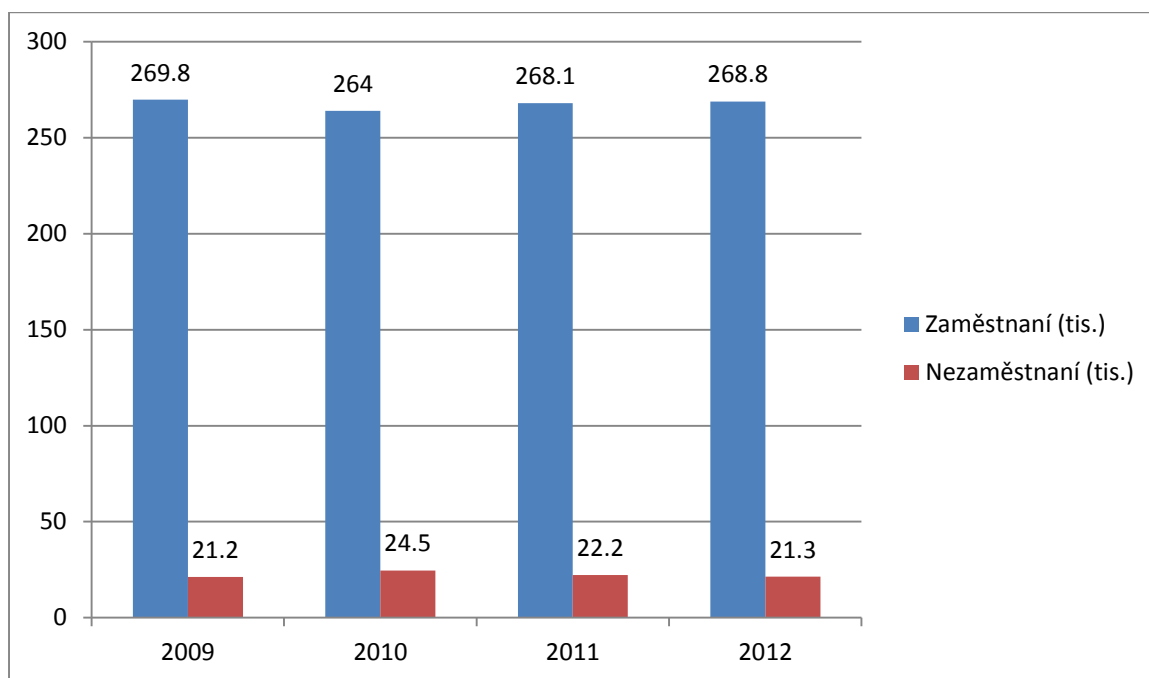
Graf 25 Pracovní síla Zlínský kraj⁸⁰

Počet zaměstnaných lidí se ve sledovaných letech ve Zlínském kraji pohyboval, kromě roku 2010, kdy došlo k mírnému poklesu, ve srovnatelných číslech. V ostatních letech se počet lidí, kteří měli zaměstnání, pohyboval okolo 290 tisíc osob. V nejslabším roce to bylo přibližně 288 tisíc obyvatel s prací.⁸¹

⁸⁰ Vlastní zpracování

⁸¹ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xz>

Zaměstnaní/nezaměstnaní:

Graf 26 Zaměstnaní/nezaměstnaní Zlínský kraj⁸²

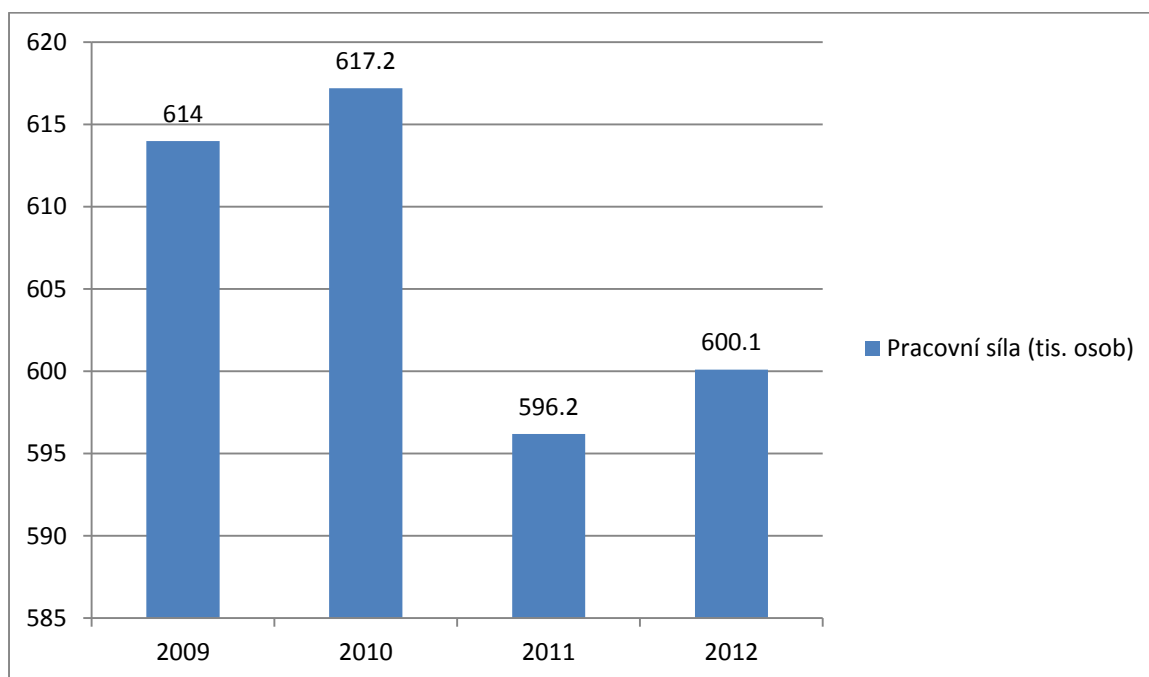
Dle informací Českého statistického úřadu ve Zlíně, nastala nejhorší situace v roce 2010, to bylo zaměstnaných přibližně 264 tisíc osob. Poté už se situace začala mírně zlepšovat a v roce 2012 se počet zaměstnaných lidí pohyboval okolo 269 tisíc. Ovšem nejvíce lidí se zaměstnáním bylo zaznamenáno v roce 2009, bylo to téměř 270 tisíc. Také v tomto roce bylo nejméně nezaměstnaných, a to 21,2 tisíc. Po následujícím krátkém zvýšení začala nezaměstnanost opět klesat. V roce 2012 se dostal sledovaný ukazatel téměř na hodnoty roku 2009.⁸³

⁸² Vlastní zpracování

⁸³ ČSÚ Zlínský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xz>

Moravskoslezský kraj

Pracovní síla:

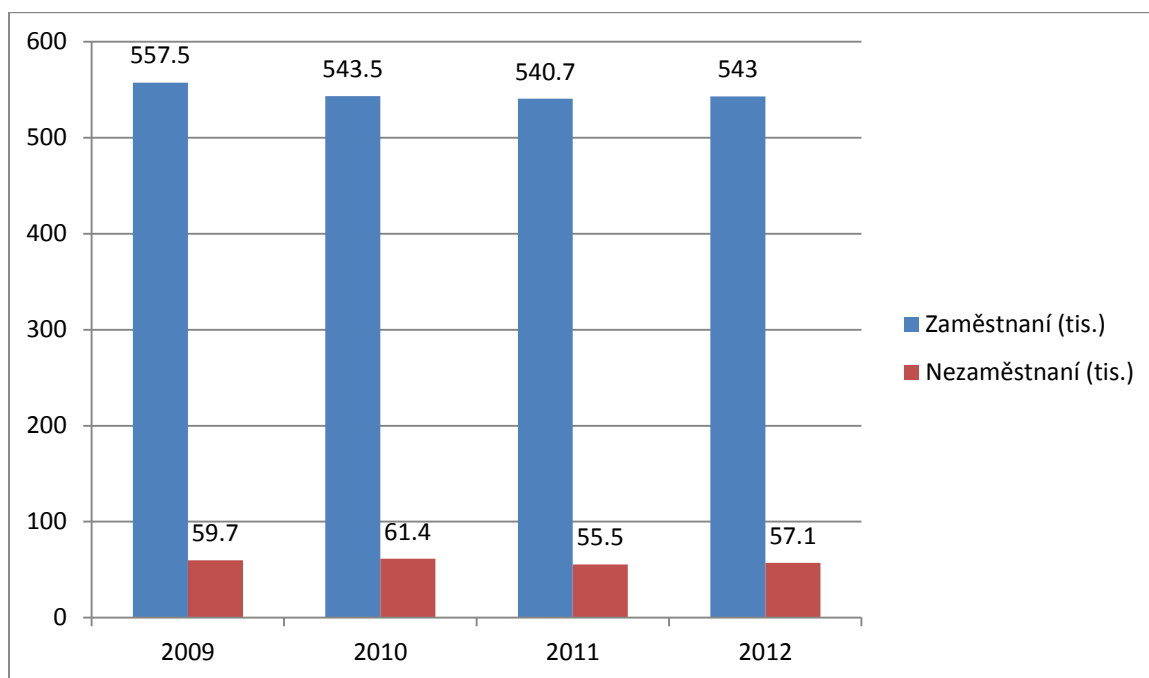
Graf 27 Pracovní síla Moravskoslezský kraj⁸⁴

Jak lze vidět ve výše uvedeném grafu, nejvíce pracovní síly bylo zaregistrováno v Moravskoslezském kraji v roce 2010 (617,2 tisíc osob). Poté došlo k prudkému poklesu, na pouhých 596,2 tisíc. To byla také nejnižší zaznamenaná hodnota. V nadcházejícím roce opět počet pracovně schopných lidí mírně vzrostl, ale už se nedostal na hodnoty naměřené v roce 2010.⁸⁵

⁸⁴ Vlastní zpracování

⁸⁵ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xt>

Zaměstnaní/nezaměstnaní:

Graf 28 Zaměstnaní/nezaměstnaní Moravskoslezský kraj⁸⁶

Graf, který můžeme vidět výše, ukazuje poměr zaměstnaných a nezaměstnaných obyvatel Moravskoslezského kraje. Nejvíce zaměstnaných osob bylo registrováno v roce 2009, úhrnem jde o 557,5 tisíc lidí. V následujícím roce se číslo mírně snížilo na 543,5 pracujících obyvatel. Dále byl zaznamenán ještě jeden mírný pokles v roce 2011, ovšem v dalším roce se číslo opět přiblížilo hodnotám roku 2010. Nejvyšší nezaměstnanost byla v tomto kraji zjištěna v roce 2010, jednalo se o 61,4 tisíc obyvatel. Nejnižší počet lidí bez práce byl zaznamenán v roce 2011, kdy to bylo téměř o 6 tisíc méně než v předchozím roce. V roce 2012 pak nezaměstnaných mírně přibylo, na 57,1 tisíc.⁸⁷

⁸⁶ Vlastní zpracování

⁸⁷ ČSÚ Moravskoslezský kraj. *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xt>

4 Komparace srovnávaných disparit

Ve výše uvedeném textu byly uvedeny nejdůležitější disparity z oblasti ekonomické sféry. Nyní zde budou porovnány konkrétní disparity z jednotlivých zvolených krajů České republiky. Nejprve jsme sledovali ukazatel HDP. Jednak celkové HDP za jednotlivé kraje a jednat také HDP přepočtené na obyvatele těchto krajů. Nejvyšší celkové HDP ze čtyř pozorovaných krajů vykázal Jihomoravský kraj. V těsném závěsu za ním je kraj Moravskoslezský, dále pak Zlínský kraj a nakonec kraj Olomoucký. Rozdíl mezi prvním a posledním místem se pohybuje okolo částky 200 mld. Kč. Pro přesné informace o HDP udáme přesná čísla, vždy nejvyšší podle statistik. Nejvyšší v Jihomoravském kraji byl hrubý domácí produkt v roce 2012, podle Českého statistického úřadu dosáhl 403 mld. Kč, v Moravskoslezském kraji byly nejvyšší hodnoty zjištěny pro roky 2011 a 2012 a bylo to 392 mld. Kč. V předposledním sledovaném kraji, Zlínském, bylo nejvyšší HDP zjištěno také v roce 2012, přibližně 392 mld. Kč. Český statistický úřad Olomouckého kraje vykázal nejvyšší HDP také v roce 2012, a to 181 mld. Kč. Hrubý domácí produkt přepočtený na jednotlivého obyvatele má stejný charakter jako celkové HDP. Na první pozici se umístil opět Jihomoravský kraj, s nejvyšším HDP na obyvatele zjištěným v roce 2012 (346 tis. Kč), za ním následuje Moravskoslezský kraj také s nejvyšší částkou v roce 2012 (319 tis. Kč). Ve Zlínském kraji byl také nejvyšší HDP na obyvatele podle statistiky zjištěn v roce 2012 (322 tis. Kč) a v Olomouckém kraji také, konkrétně to bylo 284 tis. Kč.

Dalším ukazatelem jsou mzdy obyvatel ve sledovaných krajích. Byly sledovány jako průměrná hrubá měsíční mzda. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána opět v Jihomoravském kraji a opět se tak stalo v roce 2012 (23 949 Kč). V Moravskoslezském kraji byla v roce 2012 zjištěna nejvyšší hodnota ve výši 23 291 Kč. Na místě třetím je ve srovnání s hodnocením HDP kraj Olomoucký s průměrnou hrubou mzdou přepočtenou na obyvatele také v roce 2012 (22 269 Kč). Ve Zlínském kraji byla nejvyšší hrubá mzda na obyvatele vyčíslena v roce 2012 (22 068 Kč). Rozdíl mezi Jihomoravským a Zlínským kraje není značný, pohybuje se okolo 2000 Kč. Na základě sledování statistik, můžeme říct, že ve všech vybraných krajích lze očekávat i další nárůst mezd v budoucnosti.

Ukazatel, který se týká obyvatelstva, je rozdělen do tří oblastí. Na základě celkového počtu obyvatel ve sledovaných krajích jsme zjišťovali podíl mužů a žen. Nejvíce obyvatel žije v Moravskoslezském kraji. Nejvyšší číslo bylo zjištěno v roce 2008 (1 247 373), poté začalo číslo klesat, ale i v roce 2012 je stále kraj na prvním místě. Na druhém místě se umístil kraj

Jihomoravský, zde je opačná tendence než v předešlém kraji, tady žilo nejvíce lidí v roce 2012 (1 168 650). Další v pořadí je kraj Olomoucký s nejvyšším počtem obyvatel v roce 2008 (642 041). Poslední ze sledovaných krajů, kraj Zlínský, vykazuje v tomto ukazateli také sestupnou tendenci. I zde žilo nejvíce lidí v roce 2008 (591 042). Podle statistik jednotlivých Českých krajských statistických úřadů trvale žije v uvedených krajích více žen než mužů. Pořadí je stejné jako v ukazateli počtu obyvatel. Nejvíce mužů žije v Moravskoslezském kraji (610 997) a dále sestupně v Jihomoravském kraji (571 982), Olomouckém kraji (313 601) a konečně ve Zlínském kraji žije 288 372 mužů. Počet žen v jednotlivých krajích tvoří následující pořadí: Moravskoslezský kraj (636 376), dále Jihomoravský kraj (589 691), Olomoucký kraj (328 440) a na posledním místě kraj Zlínský (302 670).

Další ukazatel z oblasti ekonomických disparit je ukazatel příjmů domácností. Zde byl zohledněn počet domácností v jednotlivých krajích a následně uvedeny příjmy, které byly rozděleny do sekcí peněžní příjmy hrubé v korunách na jednu osobu za rok a peněžní příjmy čisté v korunách na osobu za rok. Nejvíce domácností je v kraji Moravskoslezském, celkem 500 641, jež s nevysokým rozdílem následuje kraj Jihomoravský, kde je dle statistik 455 469 domácností. Na třetím místě pomyslného žebříčku se umístil kraj Olomoucký s celkovým počtem 249 834 domácností. Poslední místo zaujímá kraj Zlínský, ve kterém bylo zjištěno domácností nejméně a to pouze 222 828. Nejvyšší hrubé peněžní příjmy jsou zaznamenány v kraji Jihomoravském, a to ve výši 168 287 Kč. Na druhém místě se překvapivě umístil kraj Zlínský, ve kterém domácnosti v průměru vydělávají 160 461 Kč hrubého. Olomoucký kraj skončil na místě třetím s 152 446 Kč hrubého na jednu osobu ročně a poslední je kraj Moravskoslezský, kde se podle statistik pohybují příjmy domácností ve výši 144 389 Kč. Stejně je to i s peněžními příjmy čistými. V tomto pod ukazateli se kraje umístily obdobně jako v předchozí statistice.

Nakonec byly zjišťovány počty zaměstnaných a nezaměstnaných. Nejdříve byly popisovány grafy celkových počtů pracovní síly v daných krajích a poté jsme pro lepší přehlednost uváděli také poměr zaměstnaných a nezaměstnaných osob v těchto krajích. Pokud jde o pracovní schopné obyvatele, skončil na pomyslném prvním místě Moravskoslezský kraj, kde je přibližně 600,1 tisíc obyvatel pracovních. Dle očekávání následuje Jihomoravský kraj, s 585,1 tisíci práce schopnými obyvateli. Třetí místo zaujímá Olomoucký kraj s 312,2 tisíci obyvateli, kteří jsou schopni pracovat. A poslední místo obsadil Zlínský kraj, kde žije 290,1 tisíc práce schopných lidí. Nejvíce zaměstnaných lidí bylo zjištěno v Moravskoslezském kraji, a to 543 tisíc obyvatel. Stejně jako v předchozí statistice, i zde

skončil na druhém místě kraj Jihomoravský. Tady bylo 537,7 tisíc zaměstnaných osob. Následuje Olomoucký kraj s celkovým počtem 288,1 tisíc zaměstnaných obyvatel. Poslední zůstává opět Zlínský kraj. Zde bylo v posledním sledovaném roce 268,8 tisíc lidí, kteří měli práce. Pořadí v počtu nezaměstnaných je totožné jako ve statistice zaměstnaných. Pro přesnější představu o situaci zde uvedeme počty nezaměstnaných za jednotlivé kraje. Nejvíce nezaměstnaných bylo v Moravskoslezském kraji, a to 57,1 tisíc lidí, po němž následuje Jihomoravský kraj s celkovou výší 47,4 nezaměstnaných osob a Olomoucký kraj, kde dle Českého statistického úřadu Olomouckého kraje bylo zjištěno 24,1 tisíc nezaměstnaných osob. Na posledním místě zůstává stále Zlínský kraj s počtem 21,3 tisíci nezaměstnaných obyvatel.

Pro lepší přehled pozic jednotlivých krajů v rámci ukazatelů a také daných roků níže uvidíme tabulku. U každého čísla v závorce uvádíme pozici, na které se daný kraj v rámci zvolených krajů nachází.

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT					
		2009	2010	2011	2012
Olomoucký kraj	Vývoj HDP ve stálých cenách	96,6 (1.)	103,4 (2.)	102,5 (3.)	98,5 (4.)
	HDP celkem	174 (4.)	176 (4.)	180 (4.)	181 (4.)
	HDP na 1 obyvatele	271 (4.)	274 (4.)	282 (4.)	284 (4.)
Jihomoravský kraj	Vývoj HDP ve stálých cenách	96,1 (2.)	102,6 (3.)	101,9 (4.)	99,6 (2.)
	HDP celkem	390 (1.)	392 (1.)	397 (1.)	403 (1.)
	HDP na 1 obyvatele	339 (1.)	340 (1.)	341 (1.)	346 (1.)
Zlínský kraj	Vývoj HDP ve stálých cenách	95 (3.)	101,7 (4.)	102,8 (2.)	101 (1.)
	HDP celkem	182 (3.)	178 (3.)	182 (3.)	190 (3.)
	HDP na 1 obyvatele	308 (2.)	301 (3.)	309 (3.)	322 (2.)
Moravskoslezský kraj	Vývoj HDP ve stálých cenách	92,4 (4.)	104,6 (1.)	103,7 (1.)	99,3 (3.)
	HDP celkem	368 (2.)	379 (2.)	392 (2.)	392 (2.)
	HDP na 1 obyvatele	295 (3.)	304 (2.)	318 (2.)	319 (3.)
MZDY					
		2009	2010	2011	2012
Olomoucký kraj	Průměrná hrubá mzda	20 335 Kč (3.)	21 094 Kč (3.)	21 661 Kč (3.)	22 269 Kč (3.)
Jihomoravský kraj	Průměrná hrubá mzda	22 409 Kč (1.)	22 956 Kč (1.)	23 306 Kč (1.)	23 949 Kč (1.)
Zlínský kraj	Průměrná hrubá mzda	20 020 Kč (4.)	20 907 Kč (4.)	21 409 Kč (4.)	22 068 Kč (4.)
Moravskoslezský kraj	Průměrná hrubá mzda	21 756 Kč (2.)	22 349 Kč (2.)	22 593 Kč (2.)	23 291 Kč (2.)

OBÝVATELSTVO					
		2009	2010	2011	2012
Olomoucký kraj	Celkový počet obyvatel	642 041 (3.)	641 681 (3.)	638 638 (3.)	637 609 (3.)
	Muži	313 601 (3.)	313 430 (3.)	312 033 (3.)	311 608 (3.)
	Ženy	328 440 (3.)	328 605 (3.)	326 605 (3.)	326 001 (3.)
Jihomoravský kraj	Celkový počet obyvatel	1 151 708 (2.)	1 154 654 (2.)	1 166 313 (2.)	1 168 605 (2.)
	Muži	562 017 (2.)	563 627 (2.)	570 795 (2.)	571 082 (2.)
	Ženy	589 691 (2.)	591 027 (2.)	595 518 (2.)	596 668 (2.)
Zlínský kraj	Celkový počet obyvatel	591 042 (4.)	590 361 (4.)	589 030 (4.)	587 693 (4.)
	Muži	288 372 (4.)	287 984 (4.)	287 961 (4.)	287 350 (4.)
	Ženy	302 670 (4.)	302 377 (4.)	301 069 (4.)	300 343 (4.)
Moravskoslezský kraj	Celkový počet obyvatel	1 247 373 (1.)	1 243 220 (1.)	1 230 613 (1.)	1 226 602 (1.)
	Muži	610 997 (1.)	608 109 (1.)	602 108 (1.)	600 480 (1.)
	Ženy	636 376 (1.)	635 111 (1.)	628 505 (1.)	626 122 (1.)

PŘÍJMY DOMÁCNOSTÍ					
		2009	2010	2011	2012
Olomoucký kraj	Počet domácností	244 452 (3.)	245 204 (3.)	246 877 (3.)	249 834 (3.)
	Peněžní příjmy hrubé	141 135 (4.)	146 237 (3.)	145 568 (3.)	152 446 (3.)
	Peněžní příjmy čisté	122 029 (4.)	127 935 (3.)	127 661 (3.)	133 345 (3.)
Jihomoravský kraj	Počet domácností	436 824 (2.)	442 544 (2.)	447 300 (2.)	455 469 (2.)
	Peněžní příjmy hrubé	154 587 (1.)	159 385 (1.)	162 501 (1.)	168 287 (1.)
	Peněžní příjmy čisté	132 725 (2.)	137 851 (1.)	141 235 (1.)	145 634 (1.)
Zlínský kraj	Počet domácností	221 087 (4.)	223 713 (4.)	224 428 (4.)	222 828 (4.)
	Peněžní příjmy hrubé	153 628 (2.)	148 386 (2.)	152 085 (2.)	160 461 (2.)
	Peněžní příjmy čisté	132 859 (1.)	130 452 (2.)	133 631 (2.)	140 257 (2.)
Moravskoslezský kraj	Počet domácností	488 585 (1.)	489 388 (1.)	493 201 (1.)	500 641 (1.)
	Peněžní příjmy hrubé	143 076 (3.)	145 347 (4.)	124 704 (4.)	144 389 (4.)
	Peněžní příjmy čisté	123 460 (3.)	127 160 (4.)	124 704 (4.)	127 195 (4.)

ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST					
		2009	2010	2011	2012
Olomoucký kraj	Pracovní síla (tis. osob)	316,6 (3.)	306,2 (3.)	305,5 (3.)	312,2 (3.)
	Zaměstnaní (tis. osob)	292,4 (3.)	278,5 (3.)	282,4 (3.)	288,1 (3.)
	Nezaměstnaní (tis. osob)	24,2 (2.)	27,7 (2.)	23,1 (2.)	24,1 (2.)
Jihomoravský kraj	Pracovní síla (tis. osob)	568,6 (2.)	576,2 (2.)	577 (2.)	585,1 (2.)
	Zaměstnaní (tis. osob)	529,7 (2.)	531,8 (2.)	533,7 (2.)	537,7 (2.)
	Nezaměstnaní (tis. osob)	38,9 (3.)	44,4 (3.)	43,3 (3.)	47,4 (3.)
Zlínský kraj	Pracovní síla (tis. osob)	290,9 (4.)	288,5 (4.)	290,2 (4.)	290,1 (4.)
	Zaměstnaní (tis. osob)	269,8 (4.)	264 (4.)	268,1 (4.)	268,8 (4.)
	Nezaměstnaní (tis. osob)	21,2 (1.)	24,5 (1.)	22,2 (1.)	21,3 (1.)
Moravskoslezský kraj	Pracovní síla (tis. osob)	614 (1.)	617,2 (1.)	596,2 (1.)	600,1 (1.)
	Zaměstnaní (tis. osob)	557,5 (1.)	543,5 (1.)	540,7 (1.)	543 (1.)
	Nezaměstnaní (tis. osob)	59,7 (4.)	61,4 (4.)	55,5 (4.)	57,1 (4.)

Tab. 2 Ukazatele v jednotlivých krajích⁸⁸

⁸⁸ Vlastní zpracování

Závěrečné shrnutí:

V praktické části práce byly nejprve charakterizovány zvolené kraje a následně srovnány. První srovnávanou disparitou byl hrubý domácí produkt. Ve všech zvolených krajích byl sledován v rámci tří podskupin. Nejprve práce pozorovala jeho vývoj ve stálých cenách, dále pak celkový hrubý domácí produkt a nakonec hrubý domácí produkt přepočtený na jednoho obyvatele kraje. Následuje ukazatel mezd, který byl sledován jako průměrná hrubá mzda na jednoho obyvatele. Dalším ukazatelem bylo obyvatelstvo, zde také rozčleněno do tří podskupin: celkový počet obyvatel v kraji a poté podíl mužů a žen. Předposledním ukazatelem, který byl sledován, jsou příjmy domácností. Tyto byly pozorovány též na třech úrovních. V první řadě počet domácností, potom peněžní příjmy hrubé a peněžní příjmy čisté. Poslední ukazatelem byla zaměstnanost a nezaměstnanost, zde také rozdělena do tří podskupin, kterými byly celková pracovní síla a poté podíl zaměstnaných a nezaměstnaných obyvatel.

Dále už následuje samotné srovnání mezi kraji, které bylo popsáno a také znázorněno v přehledné tabulce pro lepší představivost.

Závěr

Cílem práce bylo porovnat zvolené kraje v rámci disparit regionální politiky a dokázat, že co se může zdát na první pohled zcela jasné a evidentní, nemusí být opravdu tak.

Práce dokazuje, že ne ve všem získává, jak se mohlo na začátku zdát, prvenství Jihomoravský kraj. I přes jeho velikost a značné ekonomické výhody neobsadil první příčky ve všech ukazatelích. Samozřejmě, že ve většině sledovaných disparit tomu tak je.

Z výše uvedených ukazatelů vyplývá, že nejvíce obyvatel žije například v Moravskoslezském kraji a až poté následuje Jihomoravský kraj. Špatně si nevede ani náš kraj Olomoucký, který obsadil většinou pozice třetí, ale v některých případech i první a druhé. Například první je ve vývoji HDP ve stálých cenách. Druhé místo obsadil v počtu nezaměstnaných. Samozřejmě zde musíme přihlížet i k počtu obyvatel. Dalším překvapením je ve vybraných ukazatelích i kraj Zlínský. I tento Baťův kraj obsadil v některých případech druhá a třetí místa.

V práci byly zvoleny ukazatele, které mají největší vypovídací schopnost o tom, jak se krajům daří. Z důvodu omezené délky práce nelze popsat všechny ukazatele z daných sociálních, územních a ekonomických sfér disparit.

Dále rozvinout příslušné disparity by bylo možné až v případné diplomové práci autora. Zde by bylo možné ještě více rozvést ekonomickou oblast disparit a věnovat se také oblastem jako například věda a výzkum, působení zahraničního kapitálu, velikost investic, atd. Za zmínku jistě stojí i sociální sféra, kde lze sledovat třeba migraci obyvatel a jejich mobilitu.

ANOTACE

Příjmení a jméno:	Skládalová Klára
Název školy:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce:	Srovnání disparit v regionální politice v rámci zvolených NUTS III v ČR
Název práce v angl. jazyce:	Comparison of Disparities in Regional Policy within the selected NUTS III in the Czech Republic
Vedoucí práce:	Ing. Mazalová Veronika, Ph.D.
Počet stran:	69
Počet příloh:	0
Rok obhajoby:	2014
Klíčová slova:	regionální politika, disparita, NUTS III., komparace
Keywords:	Regional Policy, Disparity, NUTS III., Comparison

ANOTACE

Předmětem práce je komparace disparit regionální politiky v rámci zvolených NUTS III v České republice. V práci byly zvoleny tyto kraje: Olomoucký, Jihomoravský, Zlínský a Moravskoslezský kraj. Práce je rozčleněna na dvě části. Část teoretickou a praktickou. Teoretická část se zaměřuje na popis pojmů jako regionální politika, disparita a především popis jednotlivých oblastí disparit – sociální, ekonomickou a územní sféru. Část praktická se věnuje základní charakteristice zvolených krajů a dále konkrétním vybraným disparitám v rámci těchto krajů.

ANOTATION

The subject of the thesis is the comparison of regional disparities policy within selected NUTS III of the Czech Republic. In this thesis were chosen following regions: Olomouc, South Moravian, Zlín and Moravian-Silesian region. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part focuses on the description of the terms such as regional policy, disparity and especially description of each area of disparities – social, economic and

territorial sphere. The practical part deals with the basic characteristics of selected regions and selected specific disparities within these regions.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČADIL, J. *Regionální ekonomie: teorie a aplikace*. Praha: C. H. Beck, 2010, 152 s. ISBN 978-80-7400-191-8

HUČKA, M., KERN, J. a Jan MALINOVSKÝ. *Regionální disparity v územním rozvoji ČR – jejich vznik, identifikace a eliminace: Vznik regionálních disparit, jejich pojetí, charakteristika a klasifikace*. Ostrava, 2008

KUTCHERAURER, A. *Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Ostrava: VŠB-TU, 2010, ISBN 80-248-2335-7

KUTCHERAURER, A., FACHINELLI, H. a Miroslav HUČKA. *Regionální disparity v územním rozvoji České republiky: jejich vznik, identifikace a eliminace*, 2010

MOLLE, W. *European Cohesion Policy: Regions and Cities*. Routledge, 2007, ISBN 0203945271

Nová regionální politika. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002, 20. s

PILEČEK, J. *Regionální politika: územní disparity a dopady hospodářské krize v České republice*. Praha: ÚRS, 2011, 169 s. ISBN 8073693836

VITURKA, M. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada, 2010, 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie strategie a programování*. Praha: Linde, 2008, 480 s. ISBN 9788072016990

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

ČSÚ Jihomoravský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xb>>

ČSÚ Moravskoslezský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xt>>

ČSÚ Olomoucký kraj: *Statistiky* [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xm>>

ČSÚ Zlínský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/hdp-xz>>

ČSÚ Brno: *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné na WWW:
<http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_jihomoravskeho_kraje>

ČSÚ Olomouc: *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné na WWW:
<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>

ČSÚ Ostrava: *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné na WWW:
<http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/charakteristika_moravskoslezskeho_kraje>

ČSÚ Zlín: *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné na WWW:
<http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>

ČSÚ Jihomoravský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xb>>

ČSÚ Moravskoslezský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xt>>

ČSÚ Olomoucký kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xm>>

ČSÚ Zlínský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/mzdy-xz>>

ČSÚ Jihomoravský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xb>>

ČSÚ Moravskoslezský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xt>>

ČSÚ Olomoucký kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW:
<<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xm>>

ČSÚ Zlínský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xz>>

ČSÚ Jihomoravský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xb>>

ČSÚ Moravskoslezský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xt>>

ČSÚ Olomoucký kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xm>>

ČSÚ Zlínský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prijmy-xz>>

ČSÚ Jihomoravský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xb>>

ČSÚ Moravskoslezský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xt>>

ČSÚ Olomoucký kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xm>>

ČSÚ Zlínský kraj: *Statistiky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xz>>

REGIONÁLNÍ ROZVOJ: *Definice pojmu regionální disparita* [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/diskuze.437/items/definice-pojmu-disparita.html>>

REGIONÁLNÍ ROZVOJ: *Pojetí regionální politiky* [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/pojeti-regionalni-politiky.html>>

SLOVNÍK CIZÍCH SLOV: *Disparita* [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupné na WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/disparita>>

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – NUTS	11
Tab. 2 – Ukazatele v jednotlivých krajích	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – HDP Olomoucký kraj	22
Graf 2 – HDP Jihomoravský kraj	23
Graf 3 – HDP Zlínský kraj	24
Graf 4 – HDP Moravskoslezský kraj	25
Graf 5 – Mzdy Olomoucký kraj	27
Graf 6 – Mzdy Jihomoravský kraj	28
Graf 7 – Mzdy Zlínský kraj	29
Graf 8 – Mzdy Moravskoslezský kraj	30
Graf 9 – Obyvatelstvo Olomoucký kraj – celkový počet obyvatel	33
Graf 10 – Obyvatelstvo Olomoucký kraj – podíl mužů a žen	34
Graf 11 – Obyvatelstvo Jihomoravský kraj – celkový počet obyvatel	35
Graf 12 – Obyvatelstvo Jihomoravský kraj – podíl mužů a žen	36
Graf 13 – Obyvatelstvo Zlínský kraj – celkový počet obyvatel	37
Graf 14 – Obyvatelstvo Zlínský kraj – podíl mužů a žen	38
Graf 15 – Obyvatelstvo Moravskoslezský kraj – celkový počet obyvatel	39
Graf 16 – Obyvatelstvo Moravskoslezský kraj – podíl mužů a žen	40
Graf 17 – Příjmy domácností Olomoucký kraj	42
Graf 18 – Příjmy domácností Jihomoravský kraj	43
Graf 19 – Příjmy domácností Zlínský kraj	44
Graf 20 – Příjmy domácností Moravskoslezský kraj	45
Graf 21 – Pracovní síla Olomoucký kraj	47
Graf 22 – Zaměstnaní / Nezaměstnaní Olomoucký kraj	48
Graf 23 – Pracovní síla Jihomoravský kraj	49
Graf 24 – Zaměstnaní / Nezaměstnaní Jihomoravský kraj	50
Graf 25 – Pracovní síla Zlínský kraj	51
Graf 26 – Zaměstnaní / Nezaměstnaní Zlínský kraj	52
Graf 27 – Pracovní síla Moravskoslezský kraj	53
Graf 28 – Zaměstnaní / Nezaměstnaní Moravskoslezský kraj	54

